

บทที่ 3

บทบาทขององค์การระหว่างประเทศในโคโซโวะระหว่างค.ศ. 1999 - 2003

หลังจากปฏิบัติการทางอากาศของเนโทในยูโกสลาเวียยุติลง คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติจึงมีมติที่ 1244 (1999) เพื่อให้องค์การระหว่างประเทศเข้าไปทำหน้าที่ช่วยเหลือทางมนุษยธรรมและฟื้นฟูโคโซโวะ ซึ่งมีสหประชาชาติเป็นผู้นำในการดำเนินงาน โดยได้รับความร่วมมือจากองค์การระหว่างประเทศ

บทนี้จะกล่าวถึงหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศและหน่วยงานที่มีบทบาทในการดำเนินงานเพื่อฟื้นฟูในโคโซโวะ ซึ่งได้แก่ 4 องค์การหลัก คือ 1.สหประชาชาติ (United Nations) 2. องค์การว่าด้วยความร่วมมือและความมั่นคงแห่งยุโรป (Organization for Security and Cooperation in Europe - OSCE) 3.สหภาพยุโรป (European Union) 4.กองกำลังโคโซโวะ (Kosovo Force - KFOR)

3.1 สหประชาชาติ (United Nations)

สหประชาชาติสนับสนุนการเปลี่ยนผ่านจากภาวะสงครามสู่สันติภาพในหลายพื้นที่ของโลก กิจกรรมของสหประชาชาติในด้านสันติภาพและความมั่นคงได้มุ่งเน้นที่การป้องกัน และ มติของความขัดแย้ง และการจัดหาความช่วยเหลือในช่วงหลังสงคราม สหประชาชาติยังมีบทบาทในการจัดสร้างสำนักงานเพื่อดำเนินการให้กระบวนการสันติภาพมีความต่อเนื่อง, จัดตั้งสถาบันประชาธิปไตย, การเฝ้าระวังการเลือกตั้ง, สนับสนุนการฟื้นฟูเศรษฐกิจ, และสนับสนุนการป้องกันความขัดแย้งในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับภูมิภาค นอกจากนี้สหประชาชาติยังมีบทบาทสำคัญในการต่อรองเพื่อสรุปข้อตกลงสันติภาพที่มีความขัดแย้งในระยะยาว เช่น ที่ ไคบีเรีย และมีการจัดตั้งปฏิบัติการสันติภาพ (peace mission) และการวางรายละเอียดให้แผนสันติภาพ¹

สำหรับกรณีโคโซโวนั้น สหประชาชาติ ได้จัดตั้งองค์กรบริหารชั่วคราวแห่งสหประชาชาติประจำโคโซโวะ (United Nations Mission in Kosovo - UNMIK) โดยมีหน้าที่รับผิดชอบการสร้าง

¹ United Nations Department of Public Information, *Year in Review: UN Peace Operations 2003*. [Online]. Available from: http://www.un.org/Depts/dpko/dpko/pub/year_review03/index.htm [2004, 14 April]

สถาบันประชาธิปไตย, รัฐบาลปกครองตนเอง และบริหารโคโซโวเป็นการชั่วคราว สหประชาชาติต้องเผชิญกับปัญหาเรื้อรังในโคโซโวได้แก่ประเด็นเรื่องความมั่นคง, กฎหมาย, การเมือง, ชาติพันธุ์ และการฟื้นฟูปฏิรูปเศรษฐกิจ ปัญหาเหล่านี้มีที่มาจากความซอกซำของความไม่เป็นปฏิปักษ์ระหว่างชาติพันธุ์ในโคโซโว ซึ่งก่อให้เกิดการทำลายล้างการสังหารชาวโคโซโวเชื้อสายแอลเบเนียของเซอร์เบีย และนำโคโซโวเข้าสู่ทศวรรษของการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์และการปราบปรามชาวแอลเบเนีย, ความล้มเหลวทางสังคมและเศรษฐกิจที่ไม่มีความพยายามอย่างจริงจังในการปฏิรูปและก้าวหน้า และระบบการปกครองของเซอร์เบีย ประกอบกับ ผลกระทบจากปฏิบัติการทางอากาศของเนโทซึ่งทำให้เกิดปัญหาผู้ลี้ภัยและผู้พลัดถิ่นจำนวนมาก

การจัดการกับปัญหาเรื้อรังเหล่านี้ของสหประชาชาติในส่วนของ UNMIK คือ ความพยายามสร้างการบริหารชั่วคราวเพื่อจัดการกับโคโซโวแบบวันต่อวัน ขณะที่มาตรการที่ถูกนำมาใช้อย่างพร้อมเพรียงเพื่อการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสนับสนุนการเติบโตของประชาสังคม (Civil Society) และสร้างสถาบันเพื่อปกครองตนเอง อย่างไรก็ตาม ยังมีอุปสรรคของการพัฒนาที่เป็นเหตุให้เกิดความสับสนท่ามกลางตัวแสดงระหว่างประเทศและประชาชน²

ความหลากหลายทางปัจจัยทางการเมืองได้ช่วยให้รัฐบาลที่เป็นสมาชิกของเนโทสามารถจัดการให้สหประชาชาติได้รับอำนาจเหนือโคโซโวหลังจากการสิ้นสุดปฏิบัติการทางอากาศของเนโทต่อยูโกสลาเวีย มีเหตุผลหลัก 4 ประการดังนี้

1. รัฐบาลต่างๆในเนโทต้องการยุติการโจมตีทางอากาศและเลขาธิการแห่งสหประชาชาติยอมรับต่อประเทศสมาชิก
2. การปฏิเสธของรัฐบาลยูโกสลาเวียในการส่งมอบโคโซโวสู่รัฐบาลต่างชาติ หรือ กองทัพพันธมิตร และเต็มใจส่งผ่านการควบคุมดูแลดินแดนสู่สหประชาชาติ
3. ผลประโยชน์ของรัสเซียที่มีอิทธิพลเพิ่มขึ้นต่อการพัฒนาโคโซโวและบอลข่าน
4. ความไม่เต็มใจของชาติตะวันตกและรัสเซียที่จะให้เอกราชแก่โคโซโว

² Besnik Pula, "The UN in Kosova: Administering Democratization?," in *Understanding the war in Kosovo* eds. Florian Bieber and Zidas Daskalovski (London: Frank Cass, 2003), p.199.

คำจำกัดความของคำว่ารักษาสันติภาพ (peacekeeping) ได้แก่ การขยายการปฏิบัติงานของสหประชาชาติออกสู่สนามด้วยความยินยอมเห็นชอบของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยปกติจะเกี่ยวข้องกับเจ้าหน้าที่ทหารหรือตำรวจของสหประชาชาติและบ่อยครั้งที่ก็เป็นพลเรือนเช่นเดียวกัน การปฏิบัติการรักษาสันติภาพเป็นเทคนิคในการขยายโอกาสทั้งในด้านการป้องกันความขัดแย้งและการสร้างสันติภาพ³ การปฏิบัติการรักษาสันติภาพได้ขยายขอบเขตให้ครอบคลุมถึงเรื่องการควบคุมดูแลการเลือกตั้ง เป็นครั้งแรกเมื่อมีการตั้งกองกำลังความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ (United Nations Security Force – UNSF) ในปี 1962

3.1.1 องค์การบริหารชั่วคราวแห่งสหประชาชาติประจำโคโซโว (United Nations Mission in Kosovo – UNMIK)

องค์การบริหารชั่วคราวแห่งสหประชาชาติประจำโคโซโว (United Nations Mission in Kosovo หรือ UNMIK) ก่อตั้งขึ้นเมื่อคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติได้มีมติที่ 1244 ในวันที่ 10 มิถุนายน ค.ศ. 1999 อนุญาตให้เลขาธิการแห่งสหประชาชาติจัดตั้งหน่วยงานเพื่อบริหารพลเมืองโคโซโวเป็นการชั่วคราวโดยสหประชาชาติเป็นผู้นำในการทำงาน เลขาธิการสหประชาชาติ นายโคฟี อันนัน ได้กล่าวไว้ว่าเป็น “หน้าที่แรกของประเทศระหว่างประเทศ คือ การเข้าไปช่วยเหลือประชาชนในโคโซโว เพื่อฟื้นฟูชีวิตและรักษาบาดแผลอันเกิดจากความขัดแย้ง”⁴

ใจความหลักของมติที่ 1244 ของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ⁵ คือ

1. จัดหน่วยงานเพื่อบริหารงานพลเมืองในเรื่องพื้นฐาน
2. ส่งเสริมการจัดตั้งรัฐบาลปกครองตนเองในโคโซโว
3. จัดการกระบวนการทางการเมืองเพื่อกำหนดสถานะในอนาคตของโคโซโว
4. ประสานงานกับองค์ระหว่างประเทศเพื่อบรรเทาสาธารณภัยและสิทธิมนุษยชน
5. สนับสนุนการฟื้นฟูระบบสาธารณูปโภคสำคัญ
6. ดูแลกฎหมายและระเบียบของรัฐ
7. สร้างความเชื่อมั่นในเรื่องความปลอดภัยให้แก่ผู้ลี้ภัยและผู้พลัดถิ่นชาวโคโซโว

³ สมพงษ์ ชูมาก, การปฏิบัติการรักษาสันติภาพของสหประชาชาติ (1948 - 1995) พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544) หน้า 81.

⁴ What is UNMIK [Online]. Available from: <http://www.un.org/peace/kosovo/pages/unmik12.html> [2003, February 3]

UNMIK ทำงานร่วมกับผู้นำทางการเมืองและหน่วยงานเอกชนในโคโซโว คณะทำงานสหประชาชาตินี้ทำหน้าที่จัดการงานทางด้านการบริหารและบริการโดยครอบคลุมทั้งเรื่องการศึกษา การเงินและการธนาคาร การสื่อสารและระบบโทรศัพท์ และกฎระเบียบ ในเดือนมกราคม ค.ศ. 2000 ได้มีการเลือกตั้งทั่วไปเกิดขึ้น 30 เดือนพฤษภาคม ค.ศ. 2001 กรอบรัฐธรรมนูญใหม่ของโคโซโวได้ถูกนำมาใช้ และมีการจัดการเลือกตั้งทั่วไปในเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. 2001

3.1.1.1 กรอบการปฏิบัติงาน

UNMIK แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบและการดำเนินงานออกเป็น 4 ด้านสำคัญ เรียกว่า 4 ภารกิจหลัก (4 Pillars) โดยมี UNMIK เป็นผู้นำและถือเป็นเสาหลักสำคัญของการทำงาน ในช่วงระยะแรกหลังจากเหตุความขัดแย้งเดือนมิถุนายน ค.ศ. 1999 ซึ่งยังอยู่ในภาวะฉุกเฉินนั้น ภารกิจที่ 1 ในขณะนั้นจึงมีหน้าที่ดูแลเรื่องความช่วยเหลือทางมนุษยธรรม (Humanitarian Assistance) ซึ่งดำเนินงานโดยสำนักข้าหลวงใหญ่เพื่อผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ (UNHCR) จนถึงเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 2001 เมื่อสถานการณ์ต่างๆในโคโซโวเข้าสู่ภาวะปกติ จากนั้น UNMIK จึงได้ปรับเปลี่ยนหน้าที่ของภารกิจที่ 1 ให้เป็นงานทางด้านตำรวจและยุติธรรมเพื่อรักษาความสงบความปลอดภัยและสร้างความมั่นคงในโคโซโว ภารกิจหลักทั้งสี่ของ UNMIK ในปัจจุบันได้แบ่งอำนาจหน้าที่และมอบหมายให้องค์การระหว่างประเทศที่สำคัญในยุโรปเข้ารับผิดชอบในแต่ละภารกิจดังต่อไปนี้ คือ⁶

ภารกิจที่ 1 : คือ งานด้านการดูแลและรักษาความปลอดภัย การทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ และ ระบบยุติธรรม อยู่ภายใต้การดำเนินงานและรับผิดชอบโดยสหประชาชาติ

ภารกิจที่ 2 : คือ งานด้านการบริหารและดูแลงานกิจการท้องถิ่น อยู่ภายใต้การดำเนินงานและรับผิดชอบโดยสหประชาชาติ

ภารกิจที่ 3 : คือ งานด้านการจัดสร้างระบบประชาธิปไตยและสถาบัน อยู่ภายใต้การดำเนินงานและรับผิดชอบโดยองค์การความร่วมมือเพื่อความมั่นคงแห่งยุโรป (OSCE)

ภารกิจที่ 4 : คือ งานด้านการฟื้นฟูและพัฒนาระบบเศรษฐกิจ อยู่ภายใต้การดำเนินงานและรับผิดชอบโดยสหภาพยุโรป

⁶ UNMIK at a Glance Introduction [Online]. Available from: <http://www.unmikonline.org/intro.htm> [2003, June 14].

ในส่วนของหัวหน้าคณะทำงานขององค์กรบริหารชั่วคราวแห่งสหประชาชาติประจำโคโซโว คือ ผู้แทนพิเศษของเลขาธิการแห่งสหประชาชาติประจำโคโซโว (Special Representative of the Secretary General หรือ SRSG) SRSG ถือเป็นผู้บริหารที่มีอำนาจสูงที่สุดในโคโซโว รายชื่อผู้ที่เคยดำรงตำแหน่ง SRSG ตั้งแต่ค.ศ. 1999 ถึงปัจจุบันมีดังนี้

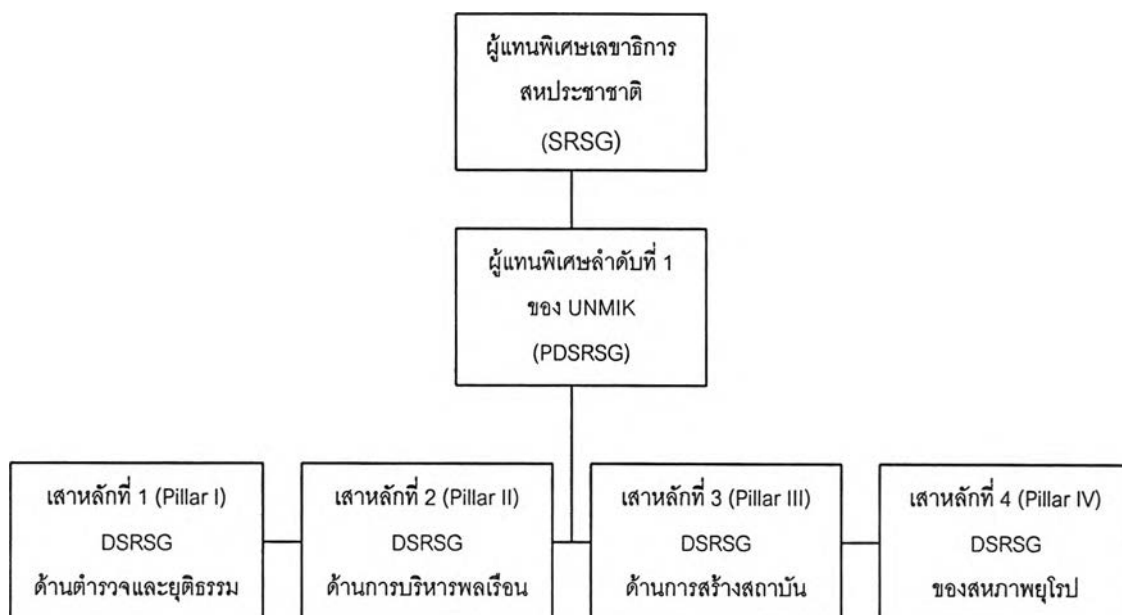
1. ดร. เบอ์นาร์ต คูชเนอร์ (Bernard Kouchner) (ฝรั่งเศส) ได้รับหน้าที่เป็นหัวหน้าคณะทำงานตั้งแต่เดือนกรกฎาคม ค.ศ. 1999 ถึง มกราคม ค.ศ. 2001
2. นาย Hans Haekkerup (เดนมาร์ก) ดำรงตำแหน่งตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 2001 ถึง เดือนธันวาคม ค.ศ. 2001
3. นาย ไมเคิล สไตเนอร์ (Michael Steiner) (เยอรมัน) ดำรงตำแหน่งตั้งแต่เดือนมกราคม ค.ศ. 2002 ถึงเดือนกรกฎาคม ค.ศ. 2003
4. นาย Harri Holkeri (ฟินแลนด์) ดำรงตำแหน่งตั้งแต่เดือนสิงหาคม ค.ศ. 2003 ถึง มิถุนายน ค.ศ. 2004
5. นาย โซเรน เจสเซน – ปีเตอร์สัน (Soren Jessen Peterson) (เดนมาร์ก) ดำรงตำแหน่งตั้งแต่เดือนกรกฎาคม ค.ศ. 2004 - ถึงปัจจุบัน⁷

สำหรับลำดับตำแหน่งของหัวหน้าคณะทำงานบริหารงานชั่วคราวของสหประชาชาติ (Head of the United Nations Interim Administration for Kosovo - UNMIK) เรียงตามลำดับดังต่อไปนี้ คือ

1. ผู้แทนพิเศษลำดับที่ 1 ของ UNMIK (Principal Deputy Special Representative หรือ PDSRSG – UNMIK)
2. ผู้แทนพิเศษด้านการรักษาความปลอดภัยและยุติธรรม (Deputy Special Representative หรือ DSRSG Police and Justice)
3. ผู้แทนพิเศษด้านการบริหารพลเรือน (Deputy Special Representative, Civil Administration หรือ DSRSG UNMIK)
4. ผู้แทนพิเศษด้านการสร้างสถาบัน ของ OSCE (Deputy Special Representative หรือ DSRSG, Institution – Building (OSCE)
5. ผู้แทนพิเศษของเลขาธิการแห่งสหประชาชาติที่ 4 ของสหภาพยุโรป (Deputy Special Representative of the Secretary General Head of Pillar IV (EU)

⁷ UNMIK - At a glance Introduction [Online]. Available from: <http://www.unmikonline.org/intro.htm> [2003, June 14].

แผนผังโครงสร้างการทำงานของคณะผู้บริหารงานในโคโซโว⁸

3.1.1.2 ภารกิจหลักที่ 1 - กิจการตำรวจและงานยุติธรรม

(Pillar 1 - Police and Justice)

UNMIK และกองกำลังโคโซโว (Kosovo Force หรือ KFOR) เข้ามาถึงในโคโซโวหลังจากมีมติของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติที่ 1244 ในเดือนมิถุนายน ค.ศ. 1999 สถานการณ์ของโคโซโวในขณะนั้นอยู่ในภาวะฉุกเฉิน ตำรวจขาดกำลังเจ้าหน้าที่เพื่อรักษาความปลอดภัยให้กับประชาชน และไม่มีระบบยุติธรรมเพื่อพิพากษาผู้ต้องหา ไม่มีเรือนจำเพื่อคุมขังผู้กระทำผิดและอาชญากร ในเวลานั้นอำนาจการบังคับใช้กฎหมายดำเนินการโดย KFOR

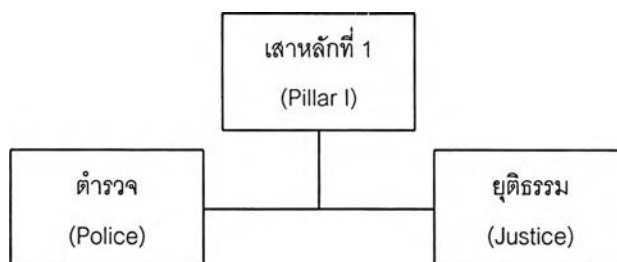
ตำรวจประจำ UNMIK ได้รับการจัดตั้งตั้งแต่การเริ่มต้นภารกิจโดยมีเจ้าหน้าที่ตำรวจและเครื่องมือนำมาจากคณะทำงานสหประชาชาติประจำบอสเนีย - เฮอร์เซโกวีนา (UN Mission in Bosnia - Herzegovina) ซึ่งมีศักยภาพในการจัดการและรับมือกับเหตุความไม่สงบ ในเดือนกันยายน ค.ศ. 1999 เริ่มมีการเกณฑ์ผู้เข้าฝึกอบรมเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจโคโซโว (Kosovo Police Service - KPS) รุ่นแรก ในเดือนกรกฎาคม ค.ศ. 1999 ได้จัดตั้งกระทรวงยุติธรรม และมีการแต่งตั้ง

⁸ UNMIK - At a Glance - Structure [Online]. Available from: <http://www.unmikonline.org/structure.htm> [2004, September 4]

ตั้งผู้พิพากษาและอัยการท้องถิ่นเมื่อเดือนธันวาคม ค.ศ. 1999 ตลอดปีค.ศ. 2000 จนถึงต้นปีค.ศ. 2001 สถาบันด้านตำรวจและยุติธรรมได้เพิ่มความเข้มแข็งให้กับโครงสร้างของตนและความเป็นมืออาชีพ แต่ยังไม่มีการประสานงานด้านต่างๆเข้าด้วยกัน

ภารกิจด้านตำรวจและยุติธรรม ได้รับการแต่งตั้งอย่างเป็นทางการเมื่อ 24 พฤษภาคม ค.ศ. 2001 โดยทำการย้าย 2 หน่วยงาน คือ กระทรวงยุติธรรม และตำรวจ จากภารกิจที่ 2 (Civil Administration) มาสู่ภารกิจที่ 1 ซึ่งเข้าแทนที่ภารกิจด้านการช่วยเหลือเพื่อมนุษยธรรมของ UNHCR ในช่วงเวลาเดียวกันนั้นมีการประกาศกรอบรัฐธรรมนูญ (constitutional framework) โคโซโวขึ้น ซึ่งในกรอบรัฐธรรมนูญนั้นได้กำหนดให้มีการจัดระบบองค์กรใหม่ และดำเนินการจัดตั้งระบบกฎหมายแห่งกฎหมายขึ้น การสร้างภารกิจที่ 1 จึงถือเป็นการเร่งให้เกิดกระบวนการแห่งการเชื่อมโยงองค์ประกอบด้านงานยุติธรรมของตำรวจ, ระบบกระทรวงยุติธรรม และ การคุมขังนักโทษ ให้อยู่ภายใต้องค์กรเดียวกัน

แผนผัง โครงสร้างภารกิจหลักที่ 1 งานตำรวจและยุติธรรม (Pillar 1)

ภารกิจหลักที่ 1 (Pillar 1) เป็นองค์กรที่มีขนาดใหญ่ทั้งในด้านหน้าที่ความรับผิดชอบและโครงสร้างของบุคลากร เสาหลักที่ 1 มีองค์ประกอบของบุคลากรโดยประมาณดังนี้⁹

- ลูกจ้างท้องถิ่น 9,623 คน ภายใต้สำนักงบประมาณโคโซโว (Kosovo Consolidated Budget – KCB) รวมถึงเจ้าหน้าที่ตำรวจบริการโคโซโว 5,373 นาย และ ผู้พิพากษาท้องถิ่นและอัยการ 375 คน

- ลูกจ้างท้องถิ่นของสหประชาชาติ 1,533 คน
- เจ้าหน้าที่ตำรวจนานาชาติ 4,018 นาย
- ลูกจ้างนานาชาติของสหประชาชาติ 262 คน
- เจ้าหน้าที่ทั้งหมดซึ่งรับผิดชอบภารกิจที่ 1 (Pillar 1) มีประมาณ 15,000 คน

⁹ UNMIK, Pillar 1 : Police and Justice presentation paper, Third quarter, July 2003 p. 2.

ภารกิจหลักที่ 1 คือจุดศูนย์รวมของ UNMIK ในด้านการสร้างและจัดกฎเกณฑ์แห่งกฎหมาย ขึ้นในโคโซโว โดยนำกระทรวงยุติธรรมและตำรวจแห่ง UNMIK เข้าสู่การบริหารที่ประสานงานเป็นหนึ่งเดียว เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการสืบสวนคดีอาชญากรรมของเจ้าหน้าที่ตำรวจและอัยการโดยอยู่ภายใต้ระบบยุติธรรม และเป็นการสนับสนุนนโยบายของ UNMIK ในด้านการต่อต้านอาชญากรรมด้วย

องค์ประกอบของภารกิจหลักที่ 1

1. ตำรวจ

ตำรวจแห่ง UNMIK (UNMIK Police) เป็นโครงสร้างที่เกิดจากการบูรณาการของเจ้าหน้าที่ตำรวจพลเรือนนานาชาติ (International Civilian Police - CIVPOL) และตำรวจบริการโคโซโว (Kosovo Police Service) ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น เพื่อบังคับกฎหมายและระเบียบในโคโซโว

วัตถุประสงค์ของงานด้านตำรวจถูกกำหนดไว้ในรายงานของเลขาธิการแห่งสหประชาชาติ เรื่ององค์การบริหารชั่วคราวแห่งสหประชาชาติในโคโซโว (S/1999/779) เมื่อวันที่ 12 กรกฎาคม ค.ศ. 1999 ย่อหน้าที่ 60 ของรายงาน มีใจความว่า “สองเป้าหมายหลัก คือ การกำหนดยุทธศาสตร์ของกฎหมายและระเบียบในโคโซโว: ข้อกำหนดเพื่อบังคับกฎหมายชั่วคราว, และการพัฒนาอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพของตำรวจบริการโคโซโว (Kosovo Police Service - KPS)” และเพื่อให้เป้าหมายประสบความสำเร็จ UNMIK จะจัดเจ้าหน้าที่ตำรวจนานาชาติ บัญชาการโดยกรมการตำรวจแห่ง UNMIK ซึ่งจะรายงานต่อผู้แทนพิเศษเลขาธิการแห่งสหประชาชาติ (SRSG) ผ่านผู้แทนพิเศษด้านการบริหารพลเรือน แบ่งการดำเนินงานออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ¹⁰

1) ระยะแรก กองกำลังโคโซโว (KFOR) มีบทบาทนำเพื่อรักษาความปลอดภัยสาธารณะ และสั่งการตำรวจนานาชาติในฐานะที่ปรึกษา

2) ระยะที่สอง คือ ตำรวจพลเรือนของ UNMIK มีหน้าที่รับผิดชอบสำหรับกฎหมายและระเบียบจาก KFOR ในระยะนี้ ตำรวจ UNMIK พัฒนาและประจำการเจ้าหน้าที่ตำรวจบริการโคโซโว (Kosovo Police Service - KPS)

3) ระยะที่สามและระยะสุดท้าย มุ่งหวังการเปลี่ยนหน่วยงานจากตำรวจ UNMIK สู่ตำรวจบริการโคโซโว โดยที่ตำรวจ UNMIK มีบทบาทในการทำหน้าที่เฝ้าระวังและให้คำปรึกษา

¹⁰ UNMIK, *Police and Justice (Pillar I) – Police* [Online]. Available from: <http://www.unmikonline.org/justice/police.htm> [2004, December 23]

เดือนมิถุนายน ค.ศ. 2004 องค์การตำรวจได้เข้าสู่ระยะที่สาม มีสถานีตำรวจ 10 สถานี จาก 35 สถานี ได้เปลี่ยนไปสู่ภายใต้คำสั่งของตำรวจบริการโคโซโว

ตำรวจพลเรือนนานาชาติ (International Civilian Police - CIVPOL)

ความก้าวหน้าของการส่งผ่านตำรวจโคโซโวตามรายงานของ UNMIK เดือนมิถุนายน ค.ศ. 2004 คือ จำนวนเจ้าหน้าที่ตำรวจนานาชาติได้ลดลง จาก 4,450 นาย ในต้นปีค.ศ. 2003 ลดลงสู่ 3,750 นาย ในสิ้นปีค.ศ. 2004 และมีแนวโน้มที่จะลดลงในปีค.ศ. 2004 - 2005 แม้ว่ากระบวนการจะถูกขัดจังหวะเนื่องจากเหตุจลาจลในโคโซโว ที่เกิดเมื่อเดือนมีนาคม ค.ศ. 2004

หน่วยพิเศษใน UNMIK Police (Specialised Units) ทำหน้าที่รับผิดชอบงานคุ้มครองป้องกันพยาน, การตกเป็นเป้าหมายของการค้ามนุษย์ และต่อสู้กับอาชญากรรมในรูปแบบอื่นๆ

2. ยุติธรรม

งานด้านยุติธรรมมีอำนาจหน้าที่หลัก คือ การสร้างระบบงานศาลยุติธรรมให้มีประสิทธิภาพ อีสระ บุคลากรมีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ และยุติธรรม

อำนาจหน้าที่

รายงานของเลขาธิการแห่งสหประชาชาติเมื่อวันที่ 12 กรกฎาคม ค.ศ. 1999 ย่อหน้าที่ 66 ได้ให้อำนาจของกระทรวงยุติธรรม ดังนี้ "ให้มีการจัดตั้งระบบยุติธรรมที่เป็นอิสระ ยุติธรรมและมีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ขึ้นมาใหม่ทันที" กฎข้อบังคับของ UNMIK หมายเลขที่ 1999/24 เมื่อวันที่ 12 ธันวาคม ค.ศ. 1999 ได้จัดตั้งกฎหมายในโคโซโวตามกฎหมายข้อบังคับของ UNMIK และกฎหมายโคโซโวที่บังคับใช้เมื่อ 22 มีนาคม ค.ศ. 1989

3.1.1.3 ภารกิจหลักที่ 2 (Pillar 2)

1. โครงสร้างการบริหารชั่วคราวร่วมกัน (Joint Interim Administrative Structure – JIAS)

งานแรกของ UNMIK ในเดือนมิถุนายน ค.ศ. 1999 คือ การจัดตั้งใหม่การบริหารส่วนกลางและท้องถิ่นขึ้นใหม่ เพื่อเข้าสู่มาตรการสร้างเสถียรภาพหลังสถานการณ์ความขัดแย้ง เมื่อวันที่ 15 มิถุนายน ค.ศ. 1999 คณะผู้บริหารได้จัดตั้ง "โครงสร้างการบริหารชั่วคราวร่วมกัน" (Joint Interim Administrative Structure - JIAS) เพื่อแบ่งความรับผิดชอบ โดยฝ่ายท้องถิ่นจะทำหน้าที่บริหารจังหวัด โดยได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้แทนของคณะกรรมการสังคมชาวโคโซโว มีส่วนเกี่ยว

ข้ออย่างเต็มทีกับกระบวนการตัดสินใจของชนกลุ่มน้อย นอกจากนี้ยังทำหน้าที่จัดเตรียมการเลือกตั้งด้วย ในเดือนตุลาคม ค.ศ. 2000 JIAS ได้เข้าแทนที่โครงสร้างบริหารและความมั่นคงอย่างเป็นทางการ เมื่อสิ้นสุดปีค.ศ. 2000 สภาเทศบาล, ประธานาธิบดี, ผู้แทน, หัวหน้าเจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหาร และคณะกรรมการด้านนโยบายและการเงิน จึงเข้าสู่ระบบโครงสร้างเทศบาลแทนผู้บริหารของ JIAS คือ ผู้แทนพิเศษแห่งเลขาธิการสหประชาชาติ (SRSG)¹¹

องค์ประกอบของ JIAS *

1. สภาการส่งมอบโคโซโว (The Kosovo Transitional Council - KTC) เป็นโครงสร้างที่ปรึกษาาระดับสูงสุดของ JIAS

2. สภาที่ปรึกษาชั่วคราว (The Interim Advisory Council - IAC) ทำหน้าที่ที่ปรึกษารัฐมนตรีเพื่อ SRSG และกรรมการบริหารของ JIAS และเสนอแนะนโยบายสำหรับ 20 กระทรวง

3. กระทรวง 20 แห่ง โดยแต่ละกระทรวงมีผู้นำร่วม 2 คน มาจากชาวโคโซโว 1 คน และเจ้าหน้าที่นานาชาติของ UNMIK 1 คน ตำแหน่งผู้นำร่วมต้องกันจะแบ่งกันระหว่างผู้นำจาก 3 พรรคการเมืองหลักชาวแอลเบเนีย และ 3 ชุมชน (เซิร์บ, บอสเนีย และเดิร์ก) และผู้แทนอิสระ

2. โครงสร้างสถาบันชั่วคราวของรัฐบาลปกครองตนเอง (Structure of the Provisional Institutions of Self-Government (PISG)

ปัจจุบัน UNMIK ได้เปลี่ยนรูปแบบการบริหารใหม่ หลังจากการเลือกตั้ง โดยแบ่งออกเป็น 10 กระทรวง¹² (ดูภาคผนวก ค.)

3.1.2 คณะเจ้าหน้าที่สหประชาชาติในโคโซโว (The United Nations Country Team (UNCT) in Kosovo)

คณะทำงานสหประชาชาติในโคโซโว คือ เจ้าหน้าที่ที่อยู่ในกลุ่มของ 14 สำนักงาน (agencies) ในสหประชาชาติและหุ้นส่วน โดยมีหลักการร่วมกัน และแบ่งข้อตกลง (commitment) ในระยะยาวเพื่อการพัฒนาของโคโซโว โดยแต่ละหน่วยงานต่างมีอำนาจตามที่ได้รับมอบหมาย

¹¹ UNMIK - JIAS Fact Sheet Joint Interim Administrative Structure Institutions Chart [Online]. <http://www.unmikonline.org/1styear/jiaschart.htm> [2003, September 21]

* ดูแผนผังโครงสร้าง JIAS ที่ภาคผนวก 2

¹² UNMIK, UNMIK – JIAS fact sheet [Online]. Available from: <http://www.unmikonline.org/1styear/jias.htm> [2004, February 4]

และมีโครงการในการทำงานเป็นของตนเอง สมาชิกของ UNCT ทำงานร่วมกันเพื่อให้โครงการของแต่ละฝ่ายมีความสอดคล้องกันทั้งในเชิงลึกและกว้าง¹³

UNCT ได้รับการประสานและการสั่งการโดยผู้ประสานงานของสหประชาชาติเพื่อการพัฒนาในโคโซโว (The United Nations Development Coordinator (UNDC) for Kosovo) ซึ่งแต่งตั้งโดยเลขาธิการแห่งสหประชาชาติ ผู้ที่ดำรงตำแหน่งผู้ประสานงานของสหประชาชาติเพื่อการพัฒนาในโคโซโว คือ นาย คริสติน รอค ตำแหน่งนี้มีอำนาจเทียบเท่ากับผู้แทนประจำ UNDP

รายชื่อสมาชิกของคณะเจ้าหน้าที่สหประชาชาติในโคโซโว

1. องค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (Food and Agriculture Organization of the United Nations – FAO)
2. องค์การเพื่อผู้อพยพระหว่างประเทศ (International Organization for Migration – IOM)
3. องค์การแรงงานระหว่างประเทศ (International Labour Organization – ILO)
4. โครงการเพื่อการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์แห่งสหประชาชาติ (United Nations Human Settlements Programme – UNCHS)
5. สำนักงานข้าหลวงใหญ่เพื่อสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights - UNHCHR)
6. องค์การทุนเพื่อประชาชนแห่งสหประชาชาติ (United Nations Population Fund - UNFPA)
7. สำนักงานข้าหลวงใหญ่เพื่อผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ (Office of the United Nations High Commissioner for Refugees – UNHCR)
8. องค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ (United Nation Children's Fund – UNICEF)
9. กองทุนเพื่อสตรีแห่งสหประชาชาติ (United Nations Development Fund for Women – UNIFEM)
10. สำนักงานเพื่อการบริหารโครงการแห่งสหประชาชาติ (United Nations Office for Project Services – UNOPS)

¹³ Background on the United Nations Country Team in Kosovo [Online]. Available from: http://www.undg.ks.undp.org/undg_coo/backg_documents.htm [2004, August 20]

11. โครงการเพื่อการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (United Nations Development Programme – UNDP)
12. องค์การอนามัยโลก (World Health Organization – WHO)
13. ธนาคารโลก (The World Bank Group – WB)
14. กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund – IMF)

3.1.3 ศาลอาชญากรรมระหว่างประเทศสำหรับอดีตยูโกสลาเวีย (International Criminal Tribunal for the Former Yugoslavia - ICTY)

คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติได้มีข้อมติที่ 827 ในวันที่ 25 พฤษภาคม ค.ศ. 1993 ให้จัดตั้งศาลอาชญากรรมระหว่างประเทศสำหรับอดีตยูโกสลาเวีย (International Criminal Tribunal for the Former Yugoslavia - ICTY) เพื่อพิจารณาคดีกับปัจเจกบุคคลที่กระทำการละเมิดกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศอย่างร้ายแรงในดินแดนของอดีตยูโกสลาเวียตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม ค.ศ. 1991 การตั้งศาล ICTY ของคณะมนตรีความมั่นคงเป็นการกระทำภายใต้หมวดที่ 7 ของกฎบัตรสหประชาชาติ เนื่องจากอำนาจหน้าที่หลักของคณะมนตรีความมั่นคงคือการธำรงรักษาสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีตยูโกสลาเวีย คณะมนตรีความมั่นคงถือว่าการคุกคามต่อสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ เรื่องนี้จึงเป็นเรื่องเร่งด่วนที่คณะมนตรีความมั่นคงจะต้องดำเนินการแก้ไข ดังนั้น คณะมนตรีความมั่นคงจึงได้ตัดสินใจใช้มาตรการตามมาตราที่ 41 โดยจัดตั้งศาลอาชญากรรมระหว่างประเทศสำหรับอดีตยูโกสลาเวีย¹⁴

ในกรณีของโคโซโวนั้น มีการนำตัวผู้นำเซอร์เบียเข้าสู่การพิจารณาของศาล ICTY ได้แก่คดีของ นายสโลโบดัน มิโลเชวิช (Slobodan Milosevic) หมายเลขคดีที่ IT-02-54 ในส่วนของคำฟ้องต่อนายมิโลเชวิช สำหรับอาชญากรรมในโคโซโว มีดังนี้

ศาลออกคำฟ้องฉบับที่แก้ไขครั้งที่ 2 ในวันที่ 29 ตุลาคม ค.ศ. 2001 โดยข้อเท็จจริงที่ฝ่ายอัยการอ้างคือ ในระหว่างวันที่ 1 มกราคม ถึง 20 มิถุนายน ค.ศ. 1999 กองกำลังของยูโกสลาเวียและเซอร์เบียโดยได้รับการส่งเสริมหรือสนับสนุนจากผู้ถูกกล่าวหาคือ นาย มิโลเชวิช ได้ปฏิบัติการ

¹⁴ สมพงษ์ ชูมาก, กฎหมายระหว่างประเทศ แผนกคดีเมือง, พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548), หน้า 333.

อันโหดร้ายและรุนแรงต่อพลเรือนชาวโคโซโวเชื้อสายแอลเบเนีย ปฏิบัติการนี้มีวัตถุประสงค์ให้ประชากรโคโซโวเชื้อสายแอลเบเนีย ซึ่งเป็นชนส่วนใหญ่ออกจากโคโซโว เพื่อเป็นการรับประกันว่าเซอร์เบียจะยังคงมีอำนาจควบคุมเหนือจังหวัดนี้อยู่ โดยปฏิบัติการนี้มีการวางแผนเป็นอย่างดี มีระบบ และมีการประสานงานกันระหว่างกองกำลังยูโกสลาเวียและเซอร์เบีย เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว ผลของปฏิบัติการนี้ทำให้ชาวโคโซโวเชื้อสายแอลเบเนีย ประมาณ 8 แสนคน ถูกบีบบังคับให้ออกจากโคโซโว บ้านเรือนถูกปล้นและทำลายหรือถูกระดมยิง ผู้ที่มีชีวิตรอดถูกส่งไปยังชายแดนของประเทศเพื่อนบ้าน ขณะเดินทางหลายคนถูกฆ่า ฆ่มขืน และทรัพย์สินสมบัติถูกขโมย นอกจากนี้ยังมีการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์เกิดขึ้นในหลายแห่ง¹⁵

ผู้ถูกกล่าวหา มีดังนี้

1. นายสโลโบดัน มิโลเชวิช ในฐานะที่ดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีของยูโกสลาเวีย, ผู้บัญชาการทหารสูงสุดของกองกำลังยูโกสลาเวีย และประธานคณะกรรมการด้านการป้องกันสูงสุด

2. นาย มิลาน มิลูทิโนวิช (Milan Milutinovic) ในฐานะประธานาธิบดีของเซอร์เบีย และสมาชิกของคณะกรรมการด้านการป้องกันสูงสุด

3. นาย Dragoljub Ojdanic ในฐานะเสนาธิการทหารกองกำลังยูโกสลาเวีย

4. นาย Nikola Sainovic ในฐานะรองนายกรัฐมนตรีเซอร์เบีย

5. นาย Vljako Stojiljkovic* ในฐานะรัฐมนตรีกิจการภายในเซอร์เบีย

นายสโลโบดัน มิโลเชวิช และผู้นำคนอื่นๆถูกฟ้องโดยศาล ICTY บนพื้นฐานของความรับผิดชอบทางอาญาส่วนบุคคล (มาตรา 7 (1) ของธรรมนูญ) และความรับผิดชอบทางอาญาส่วนตัว (มาตรา 7 (3) ของธรรมนูญศาล ICTY ใน 2 ข้อหา ดังนี้

- 1) การละเมิดกฎหมายหรือจารีตประเพณีของสงคราม (มาตรา 3 - การฆาตกรรม) 1 กระทั่ง
- 2) อาชญากรรมต่อมนุษยชาติ (มาตรา 5 - การเนรเทศ; การฆาตกรรม; การก่อกวนทางการเมือง, เชื้อชาติ หรือ ศาสนา; การกระทำที่ขาดมนุษยธรรมอื่นๆ) 4 กระทั่ง¹⁶

¹⁵ ชนาใจ หมั่นไธสง, "ปัจจัยของความสำเร็จในการจัดตั้งศาลอาชญากรรมระหว่างประเทศ (ค.ศ. 2002)," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ภาควิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย), 2545. หน้า 71.

* นาย Vljako Stojiljkovic มรณกรรมเมื่อวันที่ 13 เมษายน ค.ศ. 2002

3.2 องค์การเพื่อความมั่นคงและความร่วมมือในยุโรป (Organization for Security and Cooperation in Europe - OSCE)

องค์การเพื่อความมั่นคงและความร่วมมือในยุโรป (Organization for Security and Cooperation in Europe หรือ OSCE) พัฒนามาจากการประชุมว่าด้วยความมั่นคงและความร่วมมือในยุโรป (Conference on Security and Cooperation in Europe หรือ CSCE) การประชุม CSCE ครั้งแรกจัดขึ้นที่เมืองเฮลซิงกิ ประเทศฟินแลนด์ เมื่อเดือนสิงหาคม ค.ศ. 1975 ในการประชุมครั้งนี้มีประเทศต่างๆเข้าร่วมประชุม 33 ประเทศ แต่ต่อมาเพิ่มเป็น 55 ประเทศในปัจจุบัน* ประกอบด้วย ประเทศสมาชิกองค์การเนโท อดีตประเทศสมาชิกองค์การวอร์ซอ ประเทศเกิดใหม่ที่แยกตัวจากอดีตสหภาพโซเวียตและอดีตยูโกสลาเวีย OSCE ดำเนินงานร่วมกับคณะมนตรียุโรป (the Council of Europe - CoE) โดยมีเป้าหมายร่วมกันคือ ส่งเสริมเสถียรภาพของประชาธิปไตย ขั้นพื้นฐาน วางกฎเกณฑ์และส่งเสริมการเคารพสิทธิมนุษยชนในยุโรป

บทบาทของ OSCE แบ่งออกได้เป็นสองช่วง

1. ช่วงก่อตั้ง ค.ศ. 1975 - 1989

OSCE เป็นผลสืบเนื่องจากนโยบาย "มุ่งตะวันออก" ของนายวิลลี บรานด์ท์ (Willy Brandt) อดีตนายกรัฐมนตรีเยอรมนี ในช่วงค.ศ. 1969 - 1974 ที่ต้องการปรับความสัมพันธ์ระหว่างเยอรมนีกับกลุ่มประเทศสังคมนิยมในยุโรปให้ราบรื่นและยุติความเป็นศัตรูระหว่างกัน ทำให้เกิดนโยบายผ่อนคลายความตึงเครียด (detente) ระหว่างกลุ่มประเทศประชาธิปไตย และสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ จนเกิดการประชุมระหว่างประเทศชื่อ การประชุมว่าด้วยความมั่นคงและความร่วมมือในยุโรป (CSCE) ที่กรุงเฮลซิงกิ ประเทศฟินแลนด์ วันที่ 1 สิงหาคม ค.ศ. 1975 กำหนดภารกิจที่ประเทศสมาชิกต้องร่วมกันปฏิบัติ ได้แก่

¹⁶ Case information sheet – Milosevic case [Online]. Available from: <http://www.un.org/icty/glance/milosevic.htm> 1[2004, December 23]

* OSCE ประกอบด้วย 55 ประเทศ ได้แก่ แอลเบเนีย อันดอร์รา อาร์เมเนีย ออสเตรีย อาเซอร์ไบจาน เบลารุส เบลเยียม บอสเนีย-เฮอร์เซโกวีนา บัลแกเรีย แคนาดา โครเอเชีย ไชปรัส เดนมาร์ก เช็ก เอสโตเนีย ฟินแลนด์ ฝรั่งเศส จอร์เจีย เยอรมนี กรีซ วาติกัน ฮังการี โอลันด์ ไอร์แลนด์ อิตาลี คาซัคสถาน คีร์กีซสถาน ลัตเวีย ลิคเตนสไตน์ ลิทัวเนีย ลักเซมเบิร์ก มาเซโดเนีย มอลตา มอลโดวา โมนาโก เนเธอร์แลนด์ นอร์เวย์ โปแลนด์ โปรตุเกส รัสเซีย โรมาเนีย ซานมารีโน สโลวีเนีย สโลวัก สเปน สวีเดน สวิตเซอร์แลนด์ ทาจิกิสถาน ตุรกี เดิร์กเมนีสถาน ยูเครน สหราชอาณาจักร สหรัฐอเมริกา อุซเบกิสถาน และ ยูโกสลาเวีย

- 1). จะร่วมกันสร้างความมั่นคงในยุโรปทั้งทวีป ทั้งยุโรปตะวันตกและยุโรปตะวันออก
- 2). จะร่วมมือกันในการพัฒนาเศรษฐกิจ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม
- 3). จะร่วมมือกันในการส่งเสริมสิทธิมนุษยชน

CSCE มิได้เป็นองค์การระหว่างประเทศตามกฎหมายระหว่างประเทศ แต่เป็นการประชุมแบบต่อเนื่อง โดยวัตถุประสงค์ของ CSCE ในช่วงสงครามเย็น คือ เพื่อเสริมสร้าง มาตรการความไว้วางใจเชื่อใจทางด้านความมั่นคง 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการเมืองและการทหาร 2) ด้านเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม และ 3) ด้านมนุษย์ ภายหลังจากสงครามเย็น CSCE ได้ปรับบทบาทให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงในยุโรปมาตามลำดับ ซึ่งนำมาสู่การพัฒนากลไกขององค์กรให้สามารถตอบสนองต่อสถานการณ์ในอนาคต ทั้งนี้ในการประชุมสุดยอดระดับหัวหน้ารัฐบาลที่กรุงบูดาเปสต์ ประเทศฮังการี เมื่อปี ค.ศ. 1994 CSCE ได้เปลี่ยนชื่อเป็น OSCE และถือเป็นองค์การถาวร โดยมีหน้าที่หลักในการหารือเพื่อหาข้อยุติ หรือหาทางระงับข้อพิพาทและข้อขัดแย้งต่างๆ ในยุโรป และควบคุมดูแลความมั่นคงโดยรวมของภูมิภาคเพื่อมิให้เกิดวิกฤตการณ์ที่ร้ายแรง โดย OSCE จะประสานงานอย่างใกล้ชิดกับนาโต้ สหภาพยุโรป และ สหภาพยุโรปตะวันตก (Western European Union - WEU) ในการปฏิบัติการกิจต่างๆ เช่น การรักษาสันติภาพในบอสเนีย-เฮอร์เซโกวีนา ทั้งนี้การออกแถลงการณ์และข้อตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ของ OSCE ต้องได้รับการสนับสนุนด้วยมติเป็นเอกฉันท์และมีผลเป็นข้อผูกมัดทางการเมือง

2. ค.ศ. 1990 - ปัจจุบัน

หลังการยุติของสงครามเย็น CSCE ได้ปรับปรุงเพื่อเปิดรับสมาชิกใหม่ และเน้นภารกิจให้กว้างและลึกยิ่งกว่าเดิม และปรับปรุงจาก CSCE ซึ่งเป็นเพียงการประชุม (Conference) มาสู่การเป็นองค์การ (Organization) มีโครงสร้างและสถาบันที่ชัดเจน ในปัจจุบัน OSCE ให้ความสำคัญกับการดำเนินงานใน 3 ด้าน ดังนี้

- ก). ส่งเสริมค่านิยมร่วมของประเทศสมาชิก ตลอดจนส่งเสริมประชาธิปไตยและประชาสังคม ซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักเกณฑ์ทางกฎหมาย
- ข). ป้องกันการเกิดความขัดแย้งท้องถิ่นและเสริมสร้างเสถียรภาพในพื้นที่ที่ประสบกับวิกฤตการณ์
- ค). ส่งเสริมระบบความมั่นคงร่วมกัน

ถึงแม้ความสำคัญและขอบเขตในการดำเนินงานของ OSCE ในยุคหลังสงครามเย็นจะปรับเปลี่ยนไปจากช่วงสงครามเย็นแต่การดำเนินงานภายใต้วัตถุประสงค์ขององค์การเพื่อเสริมสร้างความไว้เนื้อเชื่อใจระหว่างกันทางด้านความมั่นคง 3 ด้าน ดังกล่าวยังคงอยู่ ได้แก่

ก. ความมั่นคงด้านการเมือง และการทหาร

OSCE ประสงค์ที่จะเสริมสร้างความมั่นคงด้านการทหารโดยการส่งเสริมการเปิดกว้าง ความโปร่งใส และความร่วมมือระหว่างรัฐสมาชิกและรัฐภายนอกที่มีความสัมพันธ์กับ OSCE ได้แก่ การมีเวทีหารือเพื่อความร่วมมือด้านความมั่นคง, มาตรการการสร้างควมไว้เนื้อเชื่อใจ (Confidence and Security Building Measures: CSBMs) เป็นต้น

ข. ความร่วมมือด้านเศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม

OSCE ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมความร่วมมือด้านเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม เนื่องจากความร่วมมือในประเด็นดังกล่าวช่วยเสริมสร้างบรรยากาศที่เกื้อกูลต่อสันติภาพ ความมั่นคง และเสถียรภาพในภูมิภาคยุโรปโดยรวม ทั้งนี้ ขอบเขตของความร่วมมือทางด้านนี้ของ OSCE ได้แก่ การติดตาม (monitor) พัฒนาการด้านเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมของประเทศสมาชิกเพื่อดำเนินการเตือนภัยในกรณีที่มีแนวโน้มที่จะนำไปสู่ความขัดแย้ง และอำนวยความสะดวกแก่รัฐสมาชิกในการจัดทำนโยบายเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม

ค. ความร่วมมือทางด้านมนุษย

ความร่วมมือด้านมนุษยของ OSCE ครอบคลุมประเด็นเรื่องการปกป้องสิทธิมนุษยชน และเสรีภาพขั้นพื้นฐาน การส่งเสริมหลักเกณฑ์ทางกฎหมาย และการเสริมสร้างการพัฒนาสถาบันประชาธิปไตย โดยทางองค์การได้จัดตั้งกลไกเพื่อส่งเสริมพันธกรณีของประเทศสมาชิกในการดำเนินการตามหลักการดังกล่าว อาทิ สำนักงานสถาบันประชาธิปไตยและสิทธิมนุษยชน และข้าหลวงใหญ่ด้านชนกลุ่มน้อยแห่งชาติ (High Commissioner on National Minorities) เป็นต้น¹⁷

นอกเหนือจากสมาชิก 55 ประเทศแล้ว OSCE มีความร่วมมือทางด้านความมั่นคงกับประเทศนอกกลุ่ม ซึ่งมีฐานะเป็นหุ้นส่วนเพื่อความร่วมมือของ OSCE ได้แก่ ญี่ปุ่น และสาธารณรัฐเกาหลี ซึ่งเข้าร่วมในปี ค.ศ. 1992 และ ค.ศ.1994 ตามลำดับ และยังมีกลุ่ม ประเทศหุ้นส่วนเพื่อ

¹⁷ กระทรวงการต่างประเทศ, กรมยุโรป, กองยุโรป 1. บทบาทของไทยในองค์การว่าด้วยความมั่นคงและความร่วมมือในยุโรป [Online]. Available from: <http://www.mfa.go.th/web/902.php> [2003, December 23]

ความร่วมมือฝ่ายเมดิเตอร์เรเนียน ซึ่งประกอบด้วย อัลจีเรีย อียิปต์ อิสราเอล จอร์แดน โมร็อกโก และตูนิเซีย ที่เข้าเป็นประเทศหุ้นส่วนเพื่อความร่วมมือ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2533 และในการประชุมต่างๆ ยังมี ผู้แทนจากองค์การระหว่างประเทศต่างๆ อาทิ สภายุโรป, สภาแห่งรัฐบอลติก (Council of Baltic States), ธนาคารกลางยุโรป, องค์การสหประชาชาติ, องค์การว่าด้วยความมั่นคงแอดแลนติกเหนือหรือ เนโท และ ประเทศหุ้นส่วนเพื่อความร่วมมือ

สำหรับในกรณีโคโซโวนั้น OSCE ได้ร่วมกับคณะมนตรียุโรปในการจัดส่งเจ้าหน้าที่และผู้เชี่ยวชาญไปปฏิบัติภารกิจของ OSCE ในโคโซโว¹⁸ หรือที่เรียกว่า OMIK (OSCE Mission in Kosovo) ทั้งในระยะสั้นและระยะยาวได้แก่ การจัดการด้านสื่อ การอบรมเจ้าหน้าที่ตำรวจ การสร้างประชาธิปไตยและสิทธิมนุษยชนรวมถึงการวางกฎเกณฑ์และหลักปฏิบัติต่างๆ ทั้งนี้กระบวนการตัดสินใจทาง OSCE ได้มอบอำนาจให้ขึ้นอยู่กับคณะเจ้าหน้าที่ประสานงานท้องถิ่นของคณะมนตรียุโรปกับหน่วยงานของ OSCE ในเมืองพริสตีนาให้ทั้งสองฝ่ายประสานการทำงานกันร่วมกัน OMIK กล่าวได้ว่าเป็นเสาหลักหนึ่งของ UNMIK¹⁹ มติที่ 1244 ของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติได้มอบความชอบธรรมและอำนาจการบริหารให้แก่ UNMIK เท่ากับอำนาจด้านการศาลในการตัดสินใจยุติธรรมการให้ความช่วยเหลือในการสร้างหลักกฎหมาย, ช่วยสร้างสถาบันด้านประชาธิปไตย, การจัดการและการบริหารภายในโคโซโวและการจัดการเลือกตั้งทั่วไป โดยสรุปแล้วกิจกรรมโดยทั่วไปของ OMIK อยู่ภายใต้งานหลักสองด้านคือ รัฐบาลประชาธิปไตย กับหลักสิทธิมนุษยชนและกฎระเบียบ²⁰

¹⁸ OSCE co-operation with the Council of Europe [Online]. Available from: <http://www.osce.org/ec/partners/international/coe/> [2003, February 4]

¹⁹ OSCE Mission in Kosovo: Mission Factsheet [Online]. 2002. Available from: <http://www.osce.org/kosovo> [2003, February 3]

²⁰ Dann Everts, *Review of the OSCE Mission in Kosovo's Activities 1999 - 2001* [Online] Available from: http://www.osce.org/kosovo/documents/articles/Everts_omik_review_52201.pdf [2003, January 30]

3.2.1 คณะทำงานขององค์การเพื่อความมั่นคงและความร่วมมือในยุโรปในโคโซโว (OSCE Mission in Kosovo - OMIK)

คณะทำงานขององค์การเพื่อความมั่นคงและความร่วมมือในยุโรปในโคโซโว หรือ OSCE Mission in Kosovo (OMIK) ก่อตั้งขึ้นโดยคณะกรรมาธิการถาวรแห่ง OSCE (the OSCE Permanent Council) เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม ค.ศ. 1999 OMIK จัดเป็นเสาหลักที่สำคัญอันหนึ่งในการให้ความช่วยเหลือฟื้นฟูโคโซโวโดยดำเนินงานภายใต้หลักการของคณะทำงานบริหารชั่วคราวประจำโคโซโวแห่งสหประชาชาติ หรือ UNMIK

ภารกิจของ OSCE ที่โคโซโวในปีค.ศ. 1999 นับเป็นภารกิจครั้งที่ 3 ของ OSCE ที่ได้เข้ามาปฏิบัติงานในอดีตยูโกสลาเวีย โดยภารกิจครั้งแรกเกิดขึ้นเมื่อปี ค.ศ. 1992 ซึ่งขณะนั้นยังเป็น CSCE อยู่ CSCE ได้เข้ามาปฏิบัติภารกิจครั้งแรกที่เมืองโคโซโว, ซันจาค (Sandjak) และ วอยวอดินา (Vojvodina) เป็นระยะเวลา 1 ปี ต่อมาเมื่อเกิดเหตุการณ์ไม่สงบในโคโซโวจึงเกิดภารกิจครั้งที่สองขึ้น เริ่มตั้งแต่เดือนตุลาคม ค.ศ. 1998 ถึง มีนาคม ค.ศ. 1999 ภารกิจครั้งนี้เรียกว่าคณะตรวจสอบโคโซโว (The Kosovo Verification Mission - KVM) ซึ่งจัดเป็นคณะทำงานที่ใหญ่ที่สุดและท้าทายที่สุดในขณะนั้นของ OSCE คณะตรวจสอบโคโซโวทำหน้าที่ตรวจสอบสถานการณ์ในยูโกสลาเวียซึ่งอยู่ภายใต้มติของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติที่ 1160 และ 1199 เพื่อตรวจสอบการหยุดรบ สังเกตการณ์การเคลื่อนไหวของกองกำลัง และส่งเสริมการสร้างประชาธิปไตยและสิทธิมนุษยชน ต่อมาเมื่อสถานการณ์ในโคโซโวได้เลวร้ายลง คณะทำงานตรวจสอบจึงถอนกำลังเจ้าหน้าที่ออกจากโคโซโวในเดือนมีนาคม ค.ศ. 1999²¹

3.2.1.1 หน้าที่และความรับผิดชอบของ OMIK

คณะกรรมาธิการ OSCE กำหนดให้คณะทำงานของ OSCE ในโคโซโว หรือ OMIK ดำเนินงานภายใต้กรอบการทำงานของ UNMIK ตามมติคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติที่ 1244 เมื่อปีค.ศ. 1999 โดยมีบทบาทเป็นผู้นำในการดูแลเรื่องสิทธิมนุษยชนและการเสริมสร้างประชาธิปไตยและสถาบัน

²¹ OSCE Mission in Kosovo - Overview [Online]. Available from: <http://www.osce.org/kosovo/overview/> [2002, January 18]

OMIK เป็นหน่วยงานลงพื้นที่ที่ใหญ่ที่สุดของ OSCE โดยมีคณะทำงานเป็นเจ้าหน้าที่ต่างชาติจำนวน 350 นาย และ เจ้าหน้าที่ท้องถิ่น 1,150 นาย คณะทำงานนี้นำโดยเอกอัครราชทูต Pascal Fieschi ของฝรั่งเศส ผู้ซึ่งได้รับการแต่งตั้งให้เป็นรองผู้แทนพิเศษของเลขาธิการแห่งสหประชาชาติเพื่อการสร้างสถาบัน

ภารกิจที่โคโซโวถือเป็นก้าวใหม่ของ OSCE ในการทำงานร่วมกับองค์การระหว่างประเทศสากล และเป็นครั้งแรกที่ OSCE ได้เป็นส่วนหนึ่งของปฏิบัติการภายใต้การนำของสหประชาชาติ อีกทั้งได้ทำงานใกล้ชิดกับองค์กรหลักๆ ที่สำคัญได้แก่ UNHCR, UNHCHR, คณะมนตรียุโรป และสหภาพยุโรป ซึ่งเกี่ยวข้องทั้งการทำงานร่วมกันในส่วนของภารกิจพิเศษ และ ร่วมมือสนับสนุนการทำงานในระดับเจ้าหน้าที่ นอกจากนี้ยังทำงานประสานกับกองกำลังโคโซโว (KFOR) ด้วย ทำให้เกิดความปลอดภัยกับเจ้าหน้าที่ในการดำเนินกิจกรรมต่างๆในโคโซโว

3.2.1.2 อำนาจหน้าที่

OMIK ในฐานะที่เป็นองค์ประกอบสำคัญในภารกิจหลักของ UNMIK มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในเรื่องต่อไปนี้

1. การทำให้เป็นประชาธิปไตย (Democratization) หมายถึงการสร้างประชาธิปไตยและรัฐบาล รวมถึงการพัฒนาสังคมท้องถิ่น องค์กรเอกชน และ พรรคการเมือง หน้าที่ในการสร้างสังคมประชาธิปไตยในโคโซโวและการสร้างสถาบัน หมายถึง การสนับสนุนการพัฒนาโครงสร้างประชาธิปไตย โดยทำงานร่วมกับ 3 สถาบันหลักของสังคม คือ รัฐบาล, การเมือง และ ประชาชน มีเป้าหมายเพื่อยกระดับความสามารถของสถาบันต่างๆให้มีการเปิดเผย และมีความโปร่งใสเพื่อประชาชนสามารถตรวจสอบได้ OSCE มีข้อตกลงเพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่องของสถาบันต่างๆ นั้นโดยมุ่งที่การเชื่อมโยงสถาบันต่างๆเพื่อสร้างความเข้าใจและความปรารถนาต่อกระบวนการกำหนดนโยบายร่วมกัน และส่งเสริมการมีส่วนร่วมในสถาบันของสังคม²²

²² OSCE Mission in Kosovo - Democratization [Online]. Available from: <http://www.osce.org/kosovo/democratization/> [2003, January 5]

สถาบันหลักทั้ง 3 ที่จำเป็นต่อสังคมที่มีเสถียรภาพและเป็นประชาธิปไตย ได้แก่

ก.) สถาบันของรัฐบาล

เมื่อการเลือกตั้งได้สิ้นสุดลง การทำงานของรัฐบาลปกครองตนเองจะเริ่มต้นขึ้น ดังนั้น OSCE จึงจัดการฝึกอบรมพิเศษขึ้นเพื่อให้สถาบันสามารถพัฒนาตนเองทั้งในเรื่องประชาธิปไตยและความรับผิดชอบต่อรัฐบาลปกครองตนเองได้

ข.) สถาบันการเมือง

OSCE ได้ช่วยเหลือพรรคการเมืองให้สร้างความแข็งแกร่งต่อองค์กรของตนให้มีศักยภาพ ในการพัฒนานโยบายพื้นฐานซึ่งสามารถทำให้ตนเองเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมือง ได้ OSCE ยังมีส่วนในการพัฒนาประชาชน และผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียง เพราะถือว่าคนเหล่านี้มีส่วนสำคัญต่อความสำเร็จในการเลือกตั้งในอนาคต

ค.) สถาบันภาคประชาชน

จัดการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกๆชนชั้นกับสถาบันอื่นๆเพื่อทำให้เกิดการพัฒนาของระบบธรรมาภิบาล นอกจากนี้องค์กรเอกชนและกลุ่มตัวแทนสังคมจะได้มีบทบาทเพิ่มมากขึ้น เสียงของกลุ่มต่างๆเหล่านี้มีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยและให้เกิดธรรมาภิบาลใน ประเด็นต่างๆเช่น การกำหนดนโยบายสาธารณะ และการลงประชามติ โดยกระทำผ่านกระบวนการเจรจากับสถาบันต่างๆในสังคม

หลังจากการเลือกตั้งสภาโคโซโว (Kosovo Assembly) ในเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. 2001 OSCE ได้แก้ไขโครงการโดยมุ่งไปที่ การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างสถาบันและการมีส่วนร่วมของประชาชนจากทุกส่วนเพื่อสะท้อนถึงความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริงต่อกระบวนการทางการเมืองในทุกระดับชั้น

2. การเลือกตั้ง หมายถึงการดำเนินการเลือกตั้งและดูแลควบคุม รวมถึง การลงทะเบียนของผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียง และจัดอบรมให้ความรู้กระบวนการการเลือกตั้ง OMIK ได้รับมอบหมายให้มีหน้าที่จัดการการเลือกตั้งในโคโซโว มี 3 การเลือกตั้ง คือ สภาเทศบาล ในปีค.ศ. 2000 และปีค.ศ. 2002 และสภาโคโซโวในปีค.ศ.2001 ซึ่งผ่านการคัดเลือกอย่างโปร่งใสและยุติ

ธรรมโดยประชาชนและผู้สังเกตการณ์จากนานาชาติ แผนกจัดการเลือกตั้งของ OMIK ต้องเผชิญกับความท้าทายต่างๆในการรับผิดชอบต่อการจัดการเลือกตั้งท้องถิ่นในปีค.ศ. 2004²³

ก.) เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งส่วนกลาง (The Central Election Commission Secretariat หรือ CECS)

คณะกรรมการการเลือกตั้งส่วนกลางมีหลักการที่สำคัญคือ การมีองค์ประกอบที่มีความหลากหลายทางเชื้อชาติ และ หลักการที่ไม่ใช่เรื่องการเมือง (Non – Political) CECS รับผิดชอบในกิจกรรมที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการประสานงานและการวางแผน, การให้คำรับรองเกี่ยวกับสถานะทางการเมือง, การเผยแพร่ข้อมูลสาธารณะ, การแต่งตั้งผู้สังเกตการณ์ และ การจัดและผลิตอุปกรณ์สำหรับการเลือกตั้ง โดยอยู่ภายใต้พันธะแห่งการสร้างความสามารถอยู่ได้ด้วยตัวเอง ฝ่ายจัดการเลือกตั้งเป็นผู้จัดหาเลขาธิการของคณะกรรมการด้วยการฝึกอบรม, การให้คำปรึกษา และการเฝ้าสังเกตการณ์

ข.) การลงทะเบียนผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียง

หมายถึงการทำหน้าที่คำนวณและปรับปรุงรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งให้ถูกต้องตรงกับความ เป็นจริงเพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยฝ่ายจัดการเลือกตั้ง และ UNMIK มีความพยายามอย่างต่อเนื่องเพื่อให้รายชื่อผู้มีสิทธิมีคุณภาพที่สุดเพื่อใช้ในการเลือกตั้งโคโซโวในอนาคต

ค.) การลงคะแนนเสียงผ่านไปรษณีย์

ระบบนี้เกิดขึ้นเพื่อให้การเลือกตั้งมีประสิทธิภาพสูงสุดและประชาชนมีส่วนร่วมมากที่สุด ในการเลือกตั้งสภาโคโซโวในปีค.ศ. 2004 ด้วยเหตุดังกล่าว ฝ่ายจัดการเลือกตั้งจึงกำหนดให้มีการลงคะแนนเสียงนอกโคโซโวขึ้น โดยอนุญาตให้ผู้ที่เคยลงทะเบียนมีสิทธิเลือกมาก่อนและมีถิ่นพำนักนอกโคโซโวสามารถลงคะแนนเสียงผ่านทางไปรษณีย์ได้ ส่วนผู้มีสิทธิลงคะแนนใหม่สามารถลงคะแนนเสียงได้หากผ่านการลงทะเบียนแล้ว

²³ OSCE Mission in Kosovo - Elections [Online]. Available from: <http://www.osce.org/kosovo/elections/> [2004, June 6]

ง.) การจดทะเบียนพรรคการเมือง (Political Party Registration - PPR)

หน่วยงาน PPR นี้รับผิดชอบการจดทะเบียนของทุกพรรคการเมืองและข้อมูลทางการเงินของแต่ละพรรค การจดทะเบียนพรรคการเมืองถือเป็นข้อบังคับสำหรับทุกพรรคการเมืองที่ต้องการลงเลือกตั้งในโคโซโว

ข.) ศูนย์กลางการนับคะแนนและประกาศผลการเลือกตั้ง

กระบวนการนับบัตรลงคะแนนเสียงจะต้องมีความแม่นยำ, โปร่งใส, มีประสิทธิภาพ สามารถควบคุมผลการลงคะแนนอย่างละเอียด และสามารถนับผลคะแนนใหม่เพื่อเป็นการตรวจสอบและดูแลทุกๆคะแนนเสียง

จ.) หน่วยงานต่อต้านการทุจริต (Anti - Fraud Team หรือ Anti - Fraud Unit - AFU)

หน่วยงานนี้ทำหน้าที่พัฒนาและวางแผนการป้องกันการทุจริตเพื่อสามารถจัดการการเลือกตั้งและอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้มีสิทธิลงคะแนนได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ และสร้างความน่าเชื่อถือให้แก่รายชื่อของผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงครั้งสุดท้าย

3. กิจการด้านการสื่อสาร

OSCE สนับสนุนการทำงานของสื่อมวลชนและให้เสรีภาพในการนำเสนอข้อมูลข่าวสาร และสนับสนุนการพัฒนาสื่อในโคโซโว นอกจากนี้ยังทำหน้าที่จัดพิมพ์เผยแพร่บทบัญญัติ, กฎหมายและหลักการต่างๆสู่ประชาชน และทำหน้าที่เฝ้าระวังสื่อ และดูแลการดำเนินกิจการวิทยุโทรทัศน์ในโคโซโว ดังต่อไปนี้

ก.) การสนับสนุนสื่อ หมายถึง OSCE สนับสนุนการพัฒนาสื่อโดยจัดการฝึกอบรมและให้ความช่วยเหลือด้านวิชาการโดยร่วมมือกับสำนักข่าวนานาชาติ และทำหน้าที่จัดการและการวางระบบสื่อมวลชนและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

ข.) ข้อบังคับสื่อ, กฎหมาย และมาตรฐาน

OSCE มีหน้าที่รับผิดชอบชั่วคราวในการควบคุมดูแลและการให้ใบอนุญาตแก่สื่อมวลชนในโคโซโว โดยทำงานร่วมกับคณะกรรมการที่ปรึกษานโยบายสื่อ เพื่อพัฒนากฎหมายและมาตรฐานของสื่อมวลชน

ค.) การเฝ้าระวัง หมายถึง การวิเคราะห์กิจกรรมการดำเนินงานของสื่อมวลชนในโคโซโว

ง.) กิจการวิทยุโทรทัศน์ในโคโซโว โดย OSCE ดำเนินการสร้างและพัฒนาระบบวิทยุและโทรทัศน์เพื่อให้เป็นศูนย์กลางการเผยแพร่ข่าวสารสู่สาธารณะ²⁴

4. สิทธิมนุษยชน

OSCE ทำหน้าที่เฝ้ามองประเด็นเรื่องสิทธิมนุษยชนในโคโซโวเพื่อปกป้องและส่งเสริมหลักการสิทธิมนุษยชน รวมทั้งการจัดตั้งสถาบันอิสระรับข้อร้องเรียนกล่าวหาของประชาชนต่อรัฐบาล (Ombudsman Institution) โดยร่วมมือกับสำนักข้าหลวงใหญ่เพื่อสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (UNHCHR) มีหน้าที่ดังนี้

ก.) การป้องกันและส่งเสริมสิทธิมนุษยชนในโคโซโว

UNMIK ได้มอบหมายให้ OSCE มีบทบาทในประเด็นสิทธิมนุษยชน โดยมีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมการพัฒนาสถาบันที่ประเด็นเรื่องสิทธิมนุษยชนได้รับการยอมรับและเคารพ ประชาชนสามารถบรรเทาจากเหตุความรุนแรงต่างๆ

ภารกิจด้านสิทธิมนุษยชนของ OSCE ในโคโซโว ได้แก่ การเฝ้ามอง (monitoring), การป้องกัน (protection) และ การส่งเสริม (promotion) โดยทำการรวบรวมข้อมูลความรุนแรงและการละเมิดสิทธิมนุษยชน จากนั้นข้อมูลดังกล่าวจะถูกประเมินและส่งต่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับผิดชอบต่อไป นอกจากนี้ยังรับผิดชอบการร่างกฎหมายใหม่, การอบรมเจ้าหน้าที่, การเพิ่มการเฝ้าระวังเรื่องสิทธิมนุษยชน และการทำรายงานประเด็นที่มีความสำคัญ

ข.) หน้าที่อื่น ๆ มีดังนี้

- การเฝ้ามองระบบกฎหมายในโคโซโวและการช่วยเหลือเพื่อสนับสนุนการพัฒนากระบวนการกฎหมาย
- จัดหาความช่วยเหลือและดูแลเหยื่อผู้เคราะห์ร้ายจากอาชญากรรมร้ายแรง เช่น การซื้อขายอาวุธและยาเสพติด
- สร้างความมั่นใจต่อสิทธิทางทรัพย์สินของปัจเจกบุคคล
- สืบสวนและวินิจฉัยคดี
- เฝ้าระวังสิทธิมนุษยชนซึ่งเกี่ยวกับความมั่นคงและการบังคับใช้กฎหมาย
- ส่งเสริมและเพิ่มการเฝ้าระวังการละเมิดสิทธิมนุษยชน

²⁴ OSCE Mission in Kosovo - Media Affairs [Online]. Available from: <http://www.osce.org/kosovo/media/> [2004, June 6]

การตอบสนองต่อความจำเป็นเร่งด่วนหากมีการเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ในโคโซโวถือเป็นสิ่งสำคัญ OSCE จึงมุ่งประเด็นไปที่การสร้างความเข้าใจเรื่องสิทธิมนุษยชนในโครงสร้างต่างๆ เพื่อเพิ่มความรับผิดชอบให้มากยิ่งขึ้น โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของการสร้างวัฒนธรรมการเคารพสิทธิมนุษยชนซึ่งจะสามารถป้องกันเหตุความรุนแรงการละเมิดสิทธิมนุษยชนในระยะยาวได้²⁵

5. กฎเกณฑ์ของกฎหมาย

งานด้านกฎหมายมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือการสร้างระบบศาลขึ้นมาใหม่โดยอยู่บนหลักการประชาธิปไตยและสิทธิมนุษยชน และส่งเสริมให้เคารพกฎหมายและทำให้กฎเกณฑ์ของกฎหมายมีความเข้มแข็ง

OSCE มีหน้าที่จัดตั้งระบบยุติธรรมขึ้นมาใหม่โดยอยู่บนหลักการของประชาธิปไตยและมาตรฐานสิทธิมนุษยชนสากล มีจุดมุ่งหมายให้เกิดความเคารพกฎหมายและกฎระเบียบ นอกจากนี้ OSCE ยังให้การสนับสนุนการจัดตั้งประชาคมทางกฎหมาย (legal community) ขึ้นในโคโซโว เช่น สภานายความ สภภาพ และองค์กรเอกชน เพื่อให้กลุ่มเหล่านี้มีประสิทธิภาพและมีบทบาทในสังคม OSCE มีโครงการสนับสนุนการฟื้นฟูสภานายความแห่งโคโซโว นอกจากนี้ OSCE ยังประสานงานกับองค์กรเอกชนที่ให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชนด้วย กิจกรรมด้านอื่นๆ ได้แก่ การให้ความช่วยเหลือผู้เคราะห์ร้าย การฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ การให้ความสนับสนุน 3 สถาบันที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาด้านกฎหมาย ดังนี้

ก.) สถาบันตุลาการในโคโซโว (Kosovo Judicial Institute หรือ KJI)

KJI ยกระดับการศึกษากฎหมายด้านตุลาการและการชั้นสูงตรศพ มีสัมมนาฝึกอบรมกฎหมายอาญาและกฎหมายแพ่งซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับมาตรฐานด้านสิทธิมนุษยชนในระดับสากล เพื่อให้กฎหมายมีความทันสมัย และทำการศึกษาดูงานของประเทศอื่นๆ ในภูมิภาคเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความท้าทายและปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมที่ยังอยู่ในช่วงส่งผ่านและทางแก้ไขปัญหาเพื่อนำมาปรับใช้ในโคโซโว จัดฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นและผู้พิพากษาเพื่อให้เป็นผู้ฝึกอบรมประจำ KJI ต่อไป

²⁵ OSCE Mission in Kosovo - Human Rights [Online]. Available from: http://www.osce.org/kosovo/human_rights/ [2003, May 15]

ข.) ศูนย์ข้อมูลป้องกันอาชญากรรม (Criminal Defence Resource Centre – CDRC) เป็นสถาบันที่จัดตั้งใหม่ที่สุดของ OSCE มีวัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุงศักยภาพของทนายความ มีการวิจัย และ จัดฝึกอบรม CDRC ยังจัดหาข้อมูลและผู้เชี่ยวชาญเพื่อสนับสนุนการทำงานของศาลและอัยการ

ค. ศูนย์กฎหมายแห่งโคโซโว (Kosovo Law Centre – KLC)

KLC เป็นศูนย์กลางด้านกฎหมายเพื่อพัฒนาทักษะความเชี่ยวชาญด้านกฎหมายโดยอยู่ในความช่วยเหลือของคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยพริสตีนา รวมถึงการปฏิรูปหลักสูตร การให้ทุน และโครงการแลกเปลี่ยน การปรับปรุงห้องสมุดด้านนิติศาสตร์ และการฝึกปฏิบัติการทางกฎหมาย โครงการที่สำคัญที่สุดอันหนึ่งคือการรวบรวมกฎหมายและจัดพิมพ์ได้แก่ กฎหมายอาญา กฎหมายครอบครัว และ ทรัพย์สิน²⁶

6. การฝึกสอนเจ้าหน้าที่ตำรวจ

OSCE จัดการฝึกสอนอบรมเจ้าหน้าที่ตำรวจใหม่ที่โรงเรียนตำรวจโคโซโวเพื่อการพัฒนา งานด้านการบริการประชาชน โดยจัดสร้างโครงการกิจการของตำรวจโคโซโว เพื่อติดตั้งระบบการบริการของตำรวจให้มีความเข้มแข็งและน่าเชื่อถือ OSCE และ สหประชาชาติร่วมกันทำงานเพื่อ จัดหาเจ้าหน้าที่ตำรวจใหม่และทำการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อให้บริการแก่ประชาชน

โรงเรียนสอนงานกิจการตำรวจโคโซโว (Kosovo Police Service School)

OSCE มีหน้าที่รับผิดชอบการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ตำรวจเบื้องต้น OSCE จึงตั้งโรงเรียน ตำรวจสอนด้านกิจการตำรวจขึ้น และเปิดสอนเมื่อเดือนกันยายน ค.ศ. 1999 การเรียนการสอนของโรงเรียนตำรวจแห่งนี้ประกอบด้วย การสืบสวนสอบสวนคดีอาชญากรรม วิธีการป้องกันตนเอง การดูแลระบบประชาธิปไตยเพื่อให้เจ้าหน้าที่เข้าใจและปฏิบัติตามกฎระเบียบของระบบประชาธิปไตย โดยมุ่งเน้นที่ การกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย, หน้าที่ของเจ้าหน้าที่ลาดตระเวน การใช้อาวุธปืนขนาดเล็ก ทักษะของเจ้าหน้าที่ในด้านต่างๆ เช่น การให้ความช่วยเหลือแรกเริ่ม การแทรกแซงเหตุการณ์ความรุนแรงและขัดแย้ง การจัดการกับปัญหาผู้ลี้ภัย การตีความกฎหมาย

²⁶ OSCE Mission in Kosovo - Rule of law [Online]. Available from: <http://www.osce.org/kosovo/law/> [2003, May 15]

และดูแลหลักฐานในกระบวนการยุติธรรม และการควบคุมการจลาจล²⁷ ทั้งนี้ผู้เข้าฝึกอบรมจะต้องผ่านการคัดเลือกจากสหประชาชาติโดยความร่วมมือของ OSCE

หน้าที่ด้านอื่นๆของ OSCE อาจได้รับการร้องขอจากเลขาธิการแห่งสหประชาชาติ หรือ ผู้แทนพิเศษของเลขาธิการแห่งสหประชาชาติ (SRSG) ซึ่งอยู่ภายใต้กรอบของมติคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติที่ 1244 และคณะกรรมการสิทธิการถาวรแห่ง OSCE ให้การยอมรับ

3.3 สหภาพยุโรป European Union

แม้สหภาพยุโรปจะไม่สามารถป้องกันความรุนแรงในโคโซโวและให้ความช่วยเหลือได้อย่างทันท่วงที แต่สหภาพยุโรปยังคงมีบทบาทเด่นในการใช้ความพยายามทางการทูตเพื่อหาทางแก้ปัญหาตั้งแต่ช่วงแรกของปัญหาและในช่วงระหว่างความขัดแย้งสหภาพยุโรปได้มีบทบาทในการดำเนินมาตรการกดดันทางการเมืองและเศรษฐกิจต่ออดีตยูโกสลาเวีย เช่น ประธานาธิบดี Marti Ahtisaari ของฟินแลนด์ได้เป็นตัวแทนของสหภาพยุโรปในการเจรจาทางการทูตพร้อมกับตัวแทนจากรัสเซีย นาย Viktor Chermomyrdin ในการทำความเข้าใจกับประธานาธิบดีมิโลเชวิช²⁸

3.3.1 บทบาทของสหภาพยุโรปในโคโซโว

บริบทใหม่ของการแทรกแซงเพื่อมนุษยธรรม

หลังสิ้นสุดสงครามเย็น ได้มีทิศทางใหม่ของความรับผิดชอบของประชาคมระหว่างประเทศในการแทรกแซงความขัดแย้งภายในที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนและทำให้เกิดความไร้เสถียรภาพและความทุกข์ทรมานของมนุษย์ คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติให้ความสำคัญต่อความรับผิดชอบเพื่อการธำรงรักษาสันติภาพระหว่างประเทศและความมั่นคง ตามมาตรา 24 ของกฎบัตรสหประชาชาติ การละเมิดกฎหมายเรื่องสิทธิมนุษยชน และกฎหมายระหว่างประเทศ นำไปสู่การเกิดภัยคุกคามต่อสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ ความกังวลต่อประเด็นมนุษยธรรมของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติเป็นการจูงประกายให้สมาชิกแห่งสหประชาชาติวางบริบทใหม่สำหรับการกระทำเพื่อมนุษยธรรม

²⁷ OSCE Mission in Kosovo - Police education [Online]. Available from: <http://www.osce.org/kosovo/police/> [2003, May 15]

²⁸ Kosovo Lessons from the Crisis [Online]. Available from: <http://www.kosovo.mod.uk/lessons/chapter5.htm> [2003, January 31]

ผลลัพธ์ของการพัฒนาการหลักการการแทรกแซงเพื่อมนุษยธรรมนี้ ทำให้เกิดความร่วมมือร่วมกันตามเจตนาของคณะมนตรีความมั่นคงขึ้นแทนที่การช่วยเหลือตัวเองของแต่ละรัฐอย่างในช่วงสงครามเย็น การแทรกแซงไม่ใช่แค่การใช้กำลังเพียงอย่างเดียว เพราะในปัจจุบันมีทั้งการช่วยเหลือทางมนุษยธรรม จนถึงการแทรกแซงทางทหาร ซึ่งรวมทั้งการฟื้นฟู (rehabilitation) และการสร้างใหม่ (reconstruction) ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการตอบสนองต่อสถานการณ์ที่มีการละเมิดสิทธิมนุษยชน²⁹

การแทรกแซงโคโซโวทำให้สหภาพยุโรปตระหนักว่าปัญหาของภูมิภาคไม่สามารถแยกโดดเดี่ยวออกจากกันได้ สหภาพยุโรปมองข้อแก้ไขปัญหาของวิกฤตโคโซโวต้องทำให้เกิดความพยายามพร้อมใจการสร้างเสถียรภาพของภูมิภาคทั้งหมด เป้าหมายของสหภาพยุโรปคือ มีความมุ่งมั่นหมายให้ภูมิภาคบอลข่านตะวันตกทั้งหมด ให้เกิดการบูรณาการประเทศในภูมิภาคนี้ทั้งทางการเมืองและเศรษฐกิจเข้ากับยุโรปส่วนใหญ่อย่างเต็มรูปแบบ ในทางปฏิบัติ การตัดสินใจของคณะมนตรียุโรป เมื่อวันที่ 10 มิถุนายน ค.ศ. 1999 ได้พัฒนาแนวทางความเข้าใจรวมถึงประเทศทั้งหมดในภูมิภาคให้มีการวางแผนยุทธศาสตร์ร่วมกันและข้อตกลงเพื่อเสถียรภาพ (stability pact) คณะมนตรียุโรปประกาศการปรับใช้ยุทธศาสตร์ของสหภาพยุโรปร่วมกันต่อกลุ่มประเทศบอลข่านตะวันตก (EU Common Strategy towards the Western Balkans) เมื่อเดือนธันวาคม ค.ศ. 1998 “ยุทธศาสตร์ร่วมกัน” คือ เครื่องมือใหม่ของ CFSP ซึ่งอยู่ในสนธิสัญญาอัมสเตอร์ดัม (Amsterdam Treaty) มาตราที่ 11 ซึ่งถูกกำหนดโดยสหภาพยุโรปว่ารัฐสมาชิกมีผลประโยชน์ที่สำคัญร่วมกัน การปรับใช้จะต้องมีการตรวจสอบจุดประสงค์, ระยะเวลา, และความหมาย เพื่อสามารถปฏิบัติในสหภาพยุโรปและภูมิภาคบอลข่านตะวันตกได้ อย่างไรก็ตาม ยุทธศาสตร์ที่ประกาศไปนี้ไม่ถูกนำมาปรับใช้

หลังจากที่โคโซโวได้เข้าสู่ภายใต้การบริหารของสหประชาชาติ โดยคณะทำงานของสหประชาชาติในโคโซโว (UNMIK) เมื่อวันที่ 10 มิถุนายน ค.ศ. 1999 สหภาพยุโรปได้เสนอความช่วยเหลือเพื่อสร้างอนาคตใหม่ให้แก่โคโซโว โดยสหภาพยุโรปทั้งในส่วนของประเทศสมาชิกและคณะกรรมการยุโรป (EU Commission) ได้มีบทบาทสำคัญในการฟื้นฟูโคโซโวด้วยการให้ความช่วยเหลือด้านเงินบริจาคแก่โคโซโวและภูมิภาคยุโรปตะวันออกเฉียงใต้ ในปีค.ศ. 1999 คณะกรรมาธิการยุโรปให้เงินเพื่อช่วยเหลือทางมนุษยธรรมแบบเร่งด่วนต่อเหยื่อจากวิกฤติโคโซโวเป็น

²⁹ Cristina Churruza Muguruza, “The European Union and Humanitarian intervention in Kosovo: A Test for the Common Foreign Policy,” in *Understanding the war in Kosovo* eds. Florian Bieber and Zidas Daskalovski, (London: Frank Cass, 2003) p.238.

จำนวน 378 ล้านยูโร และมอบให้อีก 127 ล้านยูโร สำหรับโครงการฟื้นฟูซึ่งเริ่มต้นที่หลังเสร็จสิ้นสงคราม ในปีค.ศ. 2000 สหภาพยุโรปได้ให้เงินสนับสนุน โคโซโวต่อเป็นจำนวน 360 ล้านยูโร และ 350 ล้านยูโรในปีค.ศ. 2001³⁰

สหภาพยุโรปได้จัดทหารจากชาติสมาชิกจำนวน 36,000 นาย เข้าเป็นสมาชิกของกองกำลังโคโซโว คิดเป็นร้อยละ 80 ของกองกำลังทั้งหมด และมีการจัดส่งเจ้าหน้าที่ตำรวจพลเรือน 800 นาย ซึ่งมาจากชาติสมาชิกอีกเช่นกันให้เข้ามาดูแลความเรียบร้อยในโคโซโว นอกจากนี้ องค์การเอกชน กว่า 100 องค์การจากประเทศสมาชิกสหภาพยุโรปยังเข้าร่วมทำงานที่เมืองพริชที่นำ และพื้นที่อื่นๆในโคโซโว ซึ่งคณะกรรมการการยุโรปได้ทำงานอย่างใกล้ชิดร่วมกันและกับพันธมิตรระหว่างประเทศอื่นๆ รวมถึงสหรัฐอเมริกาด้วย เพื่อฟื้นฟูให้ชีวิตประจำวันของชาวโคโซโวไม่ว่าจะเป็นชาติพันธุ์ใดก็ตามกลับมาเป็นปกติ

การให้ความช่วยเหลือของสหภาพยุโรปในโคโซโว มี 3 รูปแบบหลัก ดังนี้

1. สำนักงานช่วยเหลือทางมนุษยธรรม (The Humanitarian Aid Office หรือECHO) ถือเป็นส่วนสำคัญของสหภาพยุโรปในการให้ความช่วยเหลือประชาชนที่ต้องการอย่างเร่งด่วน
2. สำนักงานตัวแทนยุโรปเพื่อการฟื้นฟู (The European Agency for Reconstruction) เป็นหน่วยงานที่จัดการให้มีแผนการพัฒนาและการฟื้นฟูอย่างยั่งยืนในโคโซโวภายใต้การแนะนำทางการเมืองของคณะกรรมการยุโรป (the European Commission)
3. สหภาพยุโรปในภารกิจหลักของ UNMIK (The EU pillar of the United Nations Interim Administration in Kosovo - UNMIK) เนื่องจากสหภาพยุโรปมีหน้าที่อยู่ในภารกิจหลักของคณะบริหารชั่วคราวของสหประชาชาติในโคโซโว (UNMIK) ด้านการฟื้นฟูเศรษฐกิจในโคโซโว ดังนั้นสหภาพยุโรปจึงมีหน้าที่ในการฟื้นฟูกิจกรรมทางเศรษฐกิจในโคโซโว, การดำเนินการบูรณะและการสร้างอาคารสิ่งก่อสร้างและระบบสาธารณูปโภคที่ได้รับความเสียหายหรือถูกทำลายในยามสงคราม และทำหน้าที่การเปิดตลาดเศรษฐกิจที่ทันสมัยด้วย³¹

³⁰ The EU's relations with South Eastern Europe (Western Balkans) – Kosovo – the European contribution [Online] Available from : http://europa.eu.int/comn/external_relations/see/fry/kosovo/index.htm [2003, January 11].

³¹ The EU's relations with South Eastern Europe (Western Balkans) – Kosovo – the European contribution [Online]. Available from: http://europa.eu.int/comn/external_relations/see/fry/kosovo/index.htm [2003, January 11].

3.3.2 หน่วยงานของสหภาพยุโรปในโคโซโว

3.3.2.1 สำนักงานช่วยเหลือทางมนุษยธรรม (The Humanitarian Aid Office (ECHO)

สำนักงานช่วยเหลือทางมนุษยธรรม (ECHO) ทำงานร่วมกับสำนักงานตัวแทนยุโรปเพื่อการฟื้นฟู (the European Agency for Reconstruction) และ UNMIK เพื่อให้ความช่วยเหลือทางมนุษยธรรมและการบูรณะฟื้นฟูโคโซโวเป็นไปอย่างราบรื่น ในปีค.ศ. 1999 ECHO ได้บริจาคเงินทั้งหมด 378 ล้านยูโร แก่พื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากวิกฤตโคโซโว โดยเงินจำนวน 112 ล้านยูโรถูกใช้กับโครงการต่างๆในปีค.ศ. 1999 และค.ศ. 2000 จากนั้น ECHO ได้จัดสรรเงินงบประมาณปี ค.ศ. 2000 และค.ศ. 2001 เพิ่มเติมอีก 41 ล้านยูโร นอกจากนี้ ECHO ได้ให้ความช่วยเหลือทางการเงินในแอลเบเนีย, มอนเตเนโกร และ แมซิโดเนีย เพื่อช่วยเหลือผู้อพยพและผู้ลี้ภัยที่อาศัยอยู่ในค่ายอพยพของประเทศเหล่านี้

กิจกรรมหลักของ ECHO ในโคโซโว

1. การปรับปรุงที่พักอาศัยในชนบทอย่างเร่งด่วน
2. อำนวยความสะดวกให้แก่ผู้พลัดถิ่นและผู้ลี้ภัยที่ต้องการเดินทางกลับมาตุภูมิ
3. การปรับปรุงโรงเรียนอย่างเร่งด่วนและจัดหาเครื่องมือที่ใช้ในการเรียนการสอนให้แก่โรงเรียนประถมและมัธยมกว่า 200 แห่ง
4. การให้ความช่วยเหลือเรื่องน้ำดื่มและสุขอนามัย
5. จัดหายารักษาโรคและเวชภัณฑ์และการดูแลด้านการสาธารณสุข
6. การให้ความช่วยเหลือด้านอาหารและเกษตรกรรมขนาดเล็ก รวมถึงการจัดหาเมล็ดพันธุ์ และดำเนินโครงการเพื่อสร้างรายได้ให้แก่ประชาชน

ผลการดำเนินงานของ ECHO

1. จัดสร้างที่พักอาศัยสำหรับ 22,500 ครอบครัว เพื่อช่วยป้องกันความหนาวเย็นในช่วงฤดูหนาว
2. มอบเชื้อเพลิงเพื่อสร้างความอบอุ่นให้แก่ 33,000 ครอบครัว ระหว่างช่วงฤดูหนาวปี ค.ศ. 2000 – 2001
3. จัดมอบเมล็ดพันธุ์พืช, ปุ๋ย และ เครื่องแทรกเตอร์
4. ฟื้นฟูโรงเรียนที่เสียหายจากสงครามจำนวน 200 แห่ง

5. จัดดำเนินโครงการน้ำดื่มและสุขอนามัยในพื้นที่ทุรกันดาร
6. จัดมอบยาและเวชภัณฑ์ และดำเนินการเรื่องการฉีดวัคซีนและการสาธารณสุข
7. ECHO ยังให้ความช่วยเหลือโครงการต่างๆขององค์การระหว่างประเทศอื่นๆ เช่น สำนักข้าหลวงใหญ่เพื่อผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ (UNHCR), โครงการอาหารแห่งโลก (World Food Programme), องค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ (UNICEF) และ องค์การกาชาดสากล

3.3.2.2 สำนักงานตัวแทนแห่งยุโรปเพื่อการฟื้นฟู (The European Agency for Reconstruction)

สำนักงานตัวแทนแห่งยุโรปเพื่อการฟื้นฟูรับมอบงานต่อจากคณะกรรมการมาธิการยุโรป เฉพาะกิจเพื่อการฟื้นฟูโคโซโว ในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 2000 กองกำลังเฉพาะกิจ (Task Force) ก่อตั้งขึ้นเมื่อเดือนกรกฎาคม ค.ศ. 1999 เพื่อนำร่องในโครงการให้ความช่วยเหลือด้านเงินทุนของสหภาพยุโรปเพื่อการฟื้นฟูในโคโซโว จนกระทั่งมีการก่อตั้งสำนักงานขึ้น (Agency)

สำนักงานตัวแทนแห่งยุโรปเพื่อการฟื้นฟู รับผิดชอบในการจัดการโครงการเพื่อฟื้นฟูและพัฒนาอย่างยั่งยืนในโคโซโว ซึ่งอยู่ภายใต้การนำของคณะกรรมการมาธิการยุโรป การทำงานจะมุ่งเน้นที่ การฟื้นฟู และ การสร้างสถาบัน โครงการต่างๆจะทำงานร่วมกับ UNMIK โดยเฉพาะในส่วนของ สหภาพยุโรปเป็นแกนนำ และกับหน่วยงานระหว่างประเทศอื่นๆ เงินทุนสำหรับโครงการเพื่อการฟื้นฟูในปีค.ศ. 2000 ผ่านสำนักงานสหภาพยุโรปเพื่อการฟื้นฟู ประมาณ 260 ล้านยูโร และ 285 ล้านยูโร ในปีค.ศ. 2001 (ดูตารางที่ 3.1 และ 3.2)

ตารางที่ 3.1

การให้ความช่วยเหลือทางการเงินของสหภาพยุโรประหว่างปี 1998 -2001 (ล้านเหรียญยูโร)

การสนับสนุนของสหภาพยุโรปต่อโคโซโว (ล้าน/ยูโร)	1998	1999	2000	2001
การให้ความช่วยเหลือเพื่อฟื้นฟู	7.5	127	275	320.0
การให้ความช่วยเหลือทางมนุษยธรรม		378(1)	50	12.5
การช่วยเหลือทางการเงิน (เศรษฐกิจมหภาค)			35	30.0
ทั้งหมด	7.5	505	360	362.5

(1) คือจำนวนเงินที่มอบให้เพื่อสนับสนุนพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากวิกฤตโคโซโว ซึ่งรวมแอลเบเนีย, แมซิโดเนีย และ มอนเตเนโกร ส่วนที่มอบให้โคโซโวมียังมีจำนวน 111.7 ล้านยูโร

ที่มา : EU's External Relations with South Eastern Europe (Western Balkans) - Kosovo - the European Contribution³²

ตารางที่ 3.2

การให้ความช่วยเหลือเพื่อการฟื้นฟูของสหภาพยุโรป ค.ศ. 1998 - 2001 (ล้านเหรียญยูโร)

ปี	การแบ่งสรรงบประมาณ	ข้อผูกพัน	สัญญา	การชำระเงิน
1998 - 99	134.5	131.4	123.1	103.8
2000	275.0	270.9	230.6	183.3
2001	320.0	285.0	171.3	47.8

ที่มา : EU's External Relations with South Eastern Europe (Western Balkans) – Kosovo – the European Contribution³³

ผลงานสำคัญของสำนักงานตัวแทนแห่งยุโรปเพื่อการฟื้นฟู (ดูตารางที่ 4.3 และ 4.4)

1. ด้านพลังงาน

เกือบครึ่งของเงินทุนที่สหภาพยุโรปส่งไปที่สำนักงานสหภาพยุโรปเพื่อการฟื้นฟูในปีค.ศ. 2001 มีการสร้างโครงการโคโซโว (Kosovo Programme) เพื่อสร้างพลังงานไฟฟ้าขึ้นมาใหม่ นอกจากนี้ยังฟื้นฟูสถานีพลังงานโคโซโว (the Kosovo B power station) และถ่านหินลิกไนต์เริ่มในปีค.ศ. 2000 งานเสร็จสิ้นในส่วนของยูนิตบี 2 และปรับปรุงยูนิตบี 1 ให้สมบูรณ์ในปีค.ศ. 2001 นอกจากนี้มีการดำเนินการซ่อมแซมสิ่งจำเป็นและจัดหาเครื่องมือทันสมัยเพื่อถ่านหินสามารถมีพลังงานหล่อเลี้ยงแก่สถานีพลังงาน และสนับสนุนการจัดการภาคพลังงานในโคโซโว มีการใช้เงินลงทุนมากกว่า 200 ล้านยูโร และในปีค.ศ. 2001 สามารถผลิตไฟฟ้าได้ถึง 600 ล้านวัตต์ เพื่อปรับปรุงการผลิตถ่านหินและระบบการผลิต

³² Ibid.

³³ Ibid.

2. การคมนาคม

ในปีค.ศ. 1999 สำนักงานสหภาพยุโรปเพื่อการฟื้นฟูดำเนินการซ่อมแซมถนนที่ถูกตัดขาดระยะทางประมาณ 120 กิโลเมตร และสะพานที่ได้รับความเสียหายจากสงครามจำนวน 2 สะพาน ค่าใช้จ่าย 6.3 ล้านยูโร สนับสนุนการซ่อมแซมให้ทางรถไฟกลับมาใช้ได้ตามปกติ ส่งรถไถหิมะจำนวน 22 คัน เพื่อเปิดเส้นทางถนนในโคโซโวให้มีการเดินทางสัญจรได้ระหว่างช่วงฤดูหนาว ในปีค.ศ. 2000 ได้เพิ่มเงินให้แก่โครงการฟื้นฟูถนนสามสายหลักและสะพานอีก 15 ล้านยูโร ความช่วยเหลือรวมถึงมาตรการรักษาความปลอดภัยการใช้ถนนเช่น การทำป้ายบอกทาง, ทางม้าลาย, เกาะกลางถนน และ เครื่องกีดขวางเพื่อชะลอความเร็วของรถ การทำงานเพื่อปรับปรุงระบบคมนาคมได้เสร็จสิ้นในเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. 2000 มีการแบ่งสรรเงินงบประมาณ 18 ล้านยูโรในปีค.ศ. 2001 เพื่อปรับปรุงพรมแดนระหว่างโคโซโวและมาซิโดเนียซึ่งเป็นเส้นทางหลักในการขนส่งให้เสร็จภายในปี ค.ศ. 2001

3. สิ่งแวดล้อม

สำนักงานสหภาพยุโรปใช้งบ 3.7 ล้านยูโรเพื่อการฟื้นฟูดำเนินโครงการเพื่อสนับสนุนการปรับปรุงกิจการสาธารณะให้มีคุณภาพและปริมาณเพียงพอต่อความต้องการของประชาชน เช่น การปรับปรุงและติดตั้งระบบการจัดส่งน้ำดื่ม โดยทำการซ่อมแซมและจัดสรรเครื่องมือ เช่น รถที่ใช้เป็นพาหนะในการขนส่ง และ จุดสำรองน้ำ 14,000 แห่งเพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการและการใช้งานของประชาชนและกิจการต่างๆ ในปีค.ศ.2000 งบ 10 ล้านยูโรถูกใช้เพื่อการฟื้นฟูเครือข่ายทั้งหมดในเมืองพริชตินา และ มิโทรวิกา รวมถึงพื้นที่ใกล้เคียง ซึ่งเป็นพื้นที่ในเขตตะวันออกทั้งหมดภาคกลาง และเหนือของโคโซโว ปีค.ศ.2001 สำนักงานได้ทำโครงการปรับปรุงและจัดการ ใช้งบประมาณ 25 ล้านยูโร ในการปรับปรุงเขตเสื่อมโทรมให้เป็นพื้นที่สะอาดและถูกสุขอนามัย

4. การเคหะ

สำนักงานสหภาพยุโรปเพื่อการฟื้นฟูดำเนินการซ่อมแซมที่อยู่อาศัย บ้านพักจำนวน 3,500 หลังภายใต้การดำเนินงานของโครงการในปี 1999 โดยใช้งบประมาณ 14.2 ล้านยูโร และยังคงเหลือที่พักอาศัยจำนวน 8,000 หลังที่เสียหายหรือถูกทำลายระหว่างสงครามซึ่งได้รับการซ่อมแซมหรือ สร้างใหม่ ภายใต้โครงการการเคหะในปี 2000 ใช้งบประมาณ 60 ล้านยูโร นอกจากนี้สำนักงานสหภาพยุโรปฯ ยังได้ประสานงานกับเครือข่ายขององค์กรเอกชนและหน่วยงานจัดหาวัสดุอื่นๆ เพื่อจัดการให้ประชาชนกว่า 8,000 ครอบครัวสามารถเดินทางกลับบ้านที่ซ่อมและสร้างขึ้นใหม่ก่อนฤดูหนาวปีค.ศ. 2000 ดังนั้นตั้งแต่ปีค.ศ. 1999 - 2000 บ้านจำนวนมากกว่า 12,000 หลังใน

โคซิโวได้รับการซ่อมแซม ปลูกสร้างขึ้นใหม่ด้วยงบประมาณจากคณะกรรมการยุโรป (The European Commission) จำนวน 75 ล้านยูโร

ในปีค.ศ. 2001 สำนักงานตัวแทนแห่งยุโรปเพื่อการฟื้นฟู ได้ดำเนินโครงการการเคหะต่อ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อซ่อมแซมและสร้างบ้านใหม่อีกจำนวน 3,500 หลัง ซึ่งใช้งบประมาณ 35 ล้านยูโร ซึ่งร้อยละ 80 ของบ้านกลุ่มนี้ถูกทำลายหมดในช่วงระหว่างสงคราม และอีกร้อยละ 20 เป็นบ้านที่ได้รับความเสียหายเพียงบางส่วน เช่น หลังคา, เพดาน, ประตู และ หน้าต่าง

5. การเกษตร

ในปีค.ศ. 2000 สำนักงานตัวแทนแห่งยุโรปเพื่อการฟื้นฟูดำเนินการจัดซื้อปุ๋ยประมาณ 40,000 ตัน เพื่อมอบแก่เกษตรกร ชาวไร่ชาวนา และ ชุมชนที่ทำการเกษตร และในขณะเดียวกัน สำนักงานสหภาพยุโรปฯ ได้ทำการส่งเสริมให้พ่อค้าและนักธุรกิจสนใจเพื่อลงทุนและซื้อสินค้าในภาคการเกษตร อีกทั้งมีการปรับลดอัตราภาษีในเขตยากจนเพื่อช่วยเหลือเกษตรกร ในปีค.ศ.2001 สำนักงานตัวแทนแห่งยุโรปฯได้ดำเนินการต่อโดยมีการนำเข้าปุ๋ยและเมล็ดพันธ์พืชคุณภาพดีจากต่างประเทศ เพื่อปรับปรุงผลผลิตและเพิ่มกำไรให้กับเกษตรกร อีกทั้งยังสนับสนุนการปรับบริษัท และกิจการที่ผลิตสินค้าภาคการเกษตรให้มีความทันสมัย โดยให้ความช่วยเหลือในด้านเทคโนโลยี, การจัดการ และการติดตั้งระบบขนส่งสินค้าเพื่อสร้างความเชื่อมั่นแก่ลูกค้า นอกจากนี้ยังสนับสนุนการทำชลประทานเพื่อการเกษตรเพื่อให้ทุกพื้นที่ไม่ขาดแคลนน้ำในการทำการเกษตรและมีน้ำสำรองในยามหน้าแล้งด้วย โดยรวมภาคการเกษตรใช้เงินงบประมาณทั้งหมด 40 ล้านยูโร

6. รัฐบาลท้องถิ่นและประชาสังคม

ในปีค.ศ.2000 สำนักงานตัวแทนแห่งยุโรปเพื่อการฟื้นฟูสนับสนุนการสร้างประชาสังคม และการเลือกตั้งเทศบาล รวมถึงการไกล่เกลี่ยปัญหาและการพัฒนาชุมชนของชนกลุ่มน้อยที่เมืองพริสตีนา และมีโครงการเพื่อสนับสนุนการจัดอบรมพรรคการเมืองและคณะกรรมการเลือกตั้งส่วนกลาง ซึ่งใช้งบประมาณ 5 แสนยูโร

สำนักงานตัวแทนแห่งยุโรปเพื่อการฟื้นฟูได้รับงบประมาณเพิ่มขึ้นเป็น 18 ล้านยูโร สำหรับโครงการในปีค.ศ. 2001 ทางสำนักงานฯต้องเผชิญกับความท้าทายในการสร้างสังคมประชาธิปไตยที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเสมอภาคและความหลากหลาย และการเคารพในสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานและกฎหมายและระเบียบ เพื่อสถาบันทางสังคมจะสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้มีการคัดเลือกองค์กรเอกชนให้ดำเนินการเพื่อส่งเสริมและระดมทุนให้เกิด

การประนีประนอมระหว่างกลุ่ม, การเคารพในสิทธิของสตรีและชนกลุ่มน้อย และการสนับสนุนการสร้างองค์กรเอกชนท้องถิ่นที่มีคุณภาพ

7. สาธารณสุข

สำนักงานตัวแทนแห่งยุโรปเพื่อการฟื้นฟูเริ่มดำเนินการงานด้านสาธารณสุขตั้งแต่ปีค.ศ. 1999 โดยมีงบประมาณ 5 แสนยูโร เพื่อฟื้นฟูโรงพยาบาลที่มีโทรวิกา ในปีค.ศ. 2000 ได้รับงบประมาณ 10 ล้านยูโร สำหรับการให้ความช่วยเหลือและปรับปรุงงานบริการด้านการบริจาคและการถ่ายโลหิตให้มีความทันสมัยและปลอดภัย, ปรับปรุงแผนกเภสัช และการให้ความช่วยเหลือทางการเงินและเทคนิคสำหรับการปฏิรูปการสาธารณสุขในโคโซโว ต่อมาเมื่อถึงปีค.ศ. 2001 ได้รับงบประมาณเพิ่มขึ้นเป็น 14 ล้านยูโร สำหรับใช้ดำเนินการปฏิรูปการสาธารณสุขให้มีความต่อเนื่อง อีกทั้งจัดหาเครื่องทางการแพทย์และอุปกรณ์ด้านเทคโนโลยีและการสื่อสารที่จำเป็น

8. การพัฒนาธุรกิจ

สำนักงานตัวแทนแห่งยุโรปเพื่อการฟื้นฟูได้เริ่มงานด้านการพัฒนาธุรกิจ ตั้งแต่ปีค.ศ. 2000 โดยใช้เงินงบประมาณ 5 ล้านยูโรเพื่อการสร้างความน่าเชื่อถือให้แก่กิจการขนาดเล็ก โดยผ่านธนาคารเพื่อธุรกิจขนาดเล็ก

ในปีค.ศ. 2001 ทางสำนักงานตัวแทนแห่งยุโรปเพื่อการฟื้นฟูได้ร่วมกับธนาคารโลก ได้ให้สินเชื่อ 7.5 ล้านยูโร สำหรับธุรกิจขนาดเล็กและขนาดกลาง และจัดฝึกอบรมสำหรับผู้ประกอบการขนาดเล็กด้วย เพื่อให้ธุรกิจสามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถจัดการกับตลาดที่มีการแข่งขันสูงได้ นอกจากนี้มีเงินลงทุนจากทั่วโลกประมาณ 35 ล้านยูโร เข้ามาลงทุนในโคโซโว

กิจกรรมอื่นๆที่ได้รับการสนับสนุนด้านการเงินผ่านทางสำนักงานตัวแทนแห่งยุโรปเพื่อการฟื้นฟู³⁴

1. มหาวิทยาลัยพริชทีนา

คณะกรรมการยุโรปเลือกทำการฟื้นฟูอาคารหลายหลังในมหาวิทยาลัย รวมถึงหอพักนักศึกษา และ โรงอาหาร การทำงานส่วนนี้ใช้งบประมาณ 4.4 ล้านยูโร และเสร็จสิ้นในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 2001

³⁴ The EU's relations with South Eastern Europe (Western Balkans) – Kosovo – the European contribution [Online] Available from : http://europa.eu.int/comn/external_relations/see/fr/y/kosovo/index.htm [2003, January 11] .

2. การปฏิบัติงานขนาดเล็ก

ให้การสนับสนุนทางการเงินจำนวน 1 ล้านยูโร การส่งเสริมสันติภาพ การประนีประนอมระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ การให้ความช่วยเหลือการส่งผู้ลี้ภัยเดินทางกลับมาโคโซโว และการส่งเสริมประชาธิปไตยและโครงสร้าง

3. โครงการจ้างงานหมู่บ้านและการฟื้นฟู

มีการจ้างงานคนท้องถิ่นในระยะสั้นสำหรับชุมชนต่างๆรวมทั้งชนกลุ่มน้อย โดยให้ทำงานในโครงการต่างๆของงานด้านการฟื้นฟูสาธารณูปโภคท้องถิ่นที่มีอยู่ทั่วโคโซโว ใช้งบประมาณ 7.5 ล้านยูโร

4. การลงทุนท้องถิ่น

ในปี ค.ศ. 2000 มีโครงการฟื้นฟูสาธารณูปโภคขนาดเล็กให้กับชุมชนต่างๆ ใช้งบประมาณ 8 ล้านยูโร และดำเนินการเสร็จสิ้น 55 โครงการในเดือนกรกฎาคม ค.ศ. 2001

5. การลงทะเบียน – บัตรประชาชน

เป็นโครงการที่เกี่ยวข้องกับการเทคโนโลยีของการลงทะเบียน โดยทางสำนักงานตัวแทนแห่งยุโรปเพื่อการฟื้นฟูจัดหาอุปกรณ์และเครื่องมือสำหรับพิมพ์บัตรประชาชน ใช้งบประมาณ 5 ล้านยูโร ทั้งนี้กระบวนการลงทะเบียนดำเนินการโดย UNMIK

6. การลดจำนวนกับระเบิด

มอบเงินทุน 6 ล้านยูโร ให้แก่ศูนย์ประสานงานด้านกับระเบิดแห่งสหประชาชาติ (UN Mine Action Co-ordination Center) เพื่อสนับสนุนโครงการลดจำนวนกับระเบิดและตระหนักถึงภัยอันตรายจากกับระเบิดในโคโซโว

7. หน่วยป้องกันโคโซโว (Kosovo Protection Corps)

สนับสนุนการจัดฝึกอบรมของ การป้องกันโคโซโว (Kosovo Protection - KPC) ซึ่งมีบทบาทในการเตรียมความพร้อมฉุกเฉินในการช่วยเหลืองานฟื้นฟูทั้งหมด ใช้งบประมาณ 5 ล้านยูโร

8. บริการไปรษณีย์และโทรคมนาคม

สำนักงานตัวแทนแห่งยุโรปเพื่อการฟื้นฟูจัดหาอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ ยานพาหนะ และเครื่องมือสำหรับใช้ในที่ทำกรไปรษณีย์ในโคโซโวเพื่อเปิดการทำงานขึ้นใหม่ ใช้งบ 1.1 ล้านยูโร และทำสัญญาเพื่อปรับปรุงเครือข่ายภาคพื้นดินมูลค่า 4 ล้านยูโร

3.3.2.3. สหภาพยุโรปภารกิจหลักของ UNMIK (The EU Pillar of UNMIK)

การพัฒนาตลาดเศรษฐกิจให้ทันสมัย

สหภาพยุโรปในฐานะภารกิจหลักที่ 4 ของ UNMIK มีหน้าที่รับผิดชอบด้านการพัฒนาเศรษฐกิจในโคโซโว โดยในระยะแรกของช่วงหลังความขัดแย้ง การทำงานของสหภาพยุโรปมุ่งไปที่ความช่วยเหลือด้านการซ่อมแซมและฟื้นฟูสาธารณูปโภคพื้นฐาน จนเมื่องานฟื้นฟูเสร็จไปค่อนข้างมาก สหภาพยุโรปจึงเริ่มดำเนินงานด้านการพัฒนาเพื่อเปิดตลาดเศรษฐกิจ และการจัดวางกรอบเพื่อพัฒนากิจการให้ทันสมัย โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างภาคเอกชนให้ยั่งยืนซึ่งจะทำให้เกิดการจ้างงานและเป็นเครื่องจักรหลักสำหรับการเติบโตทางเศรษฐกิจ และมีเป้าหมายระยะยาวคือการมีองค์กรเพื่อดูแลระบบเศรษฐกิจและการวางกรอบการบริหารและนโยบายเศรษฐกิจของโคโซโวให้ใกล้เคียงกับมาตรฐานยุโรป

สหภาพยุโรปในส่วนของ UNMIK ได้ร่วมกับเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นและนานาชาติ เข้าจัดการและพัฒนา 4 หน่วยงานหลักในรัฐบาล คือ แผนกเพื่อการฟื้นฟู, แผนกการค้าและอุตสาหกรรม, แผนกสาธารณสุขประโยชน์ และ สำนักงานประมาณกลางของกระทรวงการคลัง

ตารางที่ 4.3

ความช่วยเหลือโดยรวมของสหภาพยุโรปต่อเซอร์เบียและมอนเตเนโกร ตั้งแต่ปี 1991 – 1992
(ล้านยูโร)

	เซอร์เบีย	โคโซโว	มอนเตเนโกร	ทั้งหมด
การสร้างใหม่	599.1	891.4	81.5	1572
1998-99	11.2	134	26.5	171.7
2000	188.2	275	20	483.2
2001	210	335.5	20	565.5
2002	189.7	146.9	15	351.6
การช่วยเหลือทางการเงิน แบบมหภาค		65		65
2000		35	20	55
2001		30		345 ⁴ +30
2002				130 ⁴
การให้ความช่วยเหลือเพื่อ มนุษยธรรม (ECHO)				662.7

1991-98				255.2
1999	75.1	111.7	18.6	205.4
2000	50.5	28.8	14.0	93.3
2001	47.8	14	7.5	69.3
2002	37.5	2		39.5
ประชาธิปไตย, สิทธิมนุษยชน, สื่อ				29.6
1994-99 ประชาธิปไตย และสื่อ				20.6
2000-02 โครงการ EIDHR				8.9
นโยบายเพื่อความร่วมมือและ ความมั่นคง (CFSP)		48.2	3	51.2
1998 ด้านงบประมาณสังคม			3	3
1999-2002 UNMIK และ อื่นๆ		48.2		48.2
อื่นๆ				53.9
2000-03 Danube clearance				22
1999-2000 ความมั่นคงทางอาหาร	10.5		21.4	31.9
ทั้งหมด (1991 - 2002)				2929.4

ที่มา : European Union Report³⁵

ตารางที่ 4.4

ตารางแสดงความช่วยเหลือทางการเงินของสหภาพยุโรปในโครงการต่างๆ
ระหว่างค.ศ. 2003 - 2004 (ล้านยูโร)

รายการ	เซอร์เบียและ มอนเตเนโกร	เซอร์เบีย		โคโซโว		มอนเตเนโกร	
		2003	2004	2003	2004	2003	2004
การสร้างรัฐบาลและสถาบัน							
ยุติธรรม และกิจการภายใน	31-37	13	7-12	5	3-4	3	
ศุลกากร	14-17	5	4-6	2	1-2	1	1

³⁵ The EU's relations with the state of Serbia and Montenegro: Overview [Online]. Available from: http://www.europa.eu.int/comm/external_relations/ser/fry/index.htm [2004, October 1]

การปฏิรูปงานบริหาร	76-86	41	20-27	5	5-8		5
การฟื้นฟูและการสร้างใหม่ระบบเศรษฐกิจ							
พลังงาน	132-145	69	40-50	14	7-10	2	
การขนส่ง	18-28	5	10-20				3
สิ่งแวดล้อม	33-38	13	10-14	5	1-2	4	
การพัฒนาเศรษฐกิจ	106,5-121,5	56	30-40	12	5-10	1,5	2
ประชาสังคม							
การศึกษา	32-36	13	12-15	3	2-3		2
Tempus programme	11,5	4	4	1	1	0,5	1
องค์กรเอกชน	13,5-14	7	4	1	0,5-1	1	
อื่นๆ							
ค่าใช้จ่ายของฝ่ายบริหาร	30,5-33,5	11	8-10	4	4-5	1,5	2
ความช่วยเหลือพิเศษ	15,5-16,5	5	6	2	1-2	0,5	1
การส่งมอบของ UNMIK	7			7			
ทั้งหมด	565	240	195	60	40	15	15
การจัดบูรณาการเขตแดน	8,5						

ที่มา : European Union Report³⁶

³⁶ The EU's relations with the state of Serbia and Montenegro: Overview [Online]. Available from: http://www.europa.eu.int/comm/external_relations/see/fry/index.htm [2003, January 15]

3.4 กองกำลังโคโซโว (NATO-led Kosovo Force - KFOR)

หลังจากที่เนโตเข้าแทรกแซงเหตุการณ์ในโคโซโวด้วยปฏิบัติการทางอากาศ ตั้งแต่วันที่ 23 มีนาคม – 10 มิถุนายน ค.ศ. 1999 เป็นระยะเวลา 78 วัน เมื่อสงครามยุติ เนโตจึงได้จัดตั้งคณะรักษาสันติภาพนานาชาติในโคโซโว มีชื่อเรียกว่า “กองกำลังโคโซโว” หรือ Kosovo Force - KFOR โดยมีทหารจาก 39 ประเทศเข้าร่วม มีจำนวน 46,000 นาย โดยมีภารกิจเพื่อสร้างบรรยากาศให้เกิดความมั่นคงขึ้นภายในโคโซโว รวมถึงมีหน้าที่รับผิดชอบระเบียบและความปลอดภัยสาธารณะ³⁷ เป็นการทำงานที่ไม่มี การแบ่งแยกชาติพันธุ์เพื่อความเท่าเทียมกันของประชากรทุกคน

เมื่อวันที่ 10 มิถุนายน ค.ศ. 1999 เนโตหยุดปฏิบัติการทางอากาศในยูโกสลาเวียหลังจากกองกำลังยูโกสลาฟได้เริ่มถอนกองกำลังของตนออกจากโคโซโวตามความตกลงเรื่องสันติภาพที่ตกลงโดยกลุ่มประเทศ G-8 ภายใต้วาระของข้อตกลงซึ่งถูกทำให้เป็นระเบียบโดยคณะมนตรีความมั่นคงในมติที่ 1244 ของวันที่ 10 มิถุนายน ค.ศ. 1999 ที่กำหนดให้กองกำลังยูโกสลาฟต้องถอนกองกำลังของตนให้เสร็จสิ้นภายใน 11 วัน

กองกำลังโคโซโวประกอบด้วยกองกำลังของเนโต ได้เริ่มเข้าประจำการในโคโซโวเมื่อวันที่ 12 มิถุนายน ค.ศ. 1999 โดยก่อนหน้านั้นเพียงไม่กี่ชั่วโมง กองกำลังรัสเซียจากเนโต (SFOR peacekeeping operation) ในบอสเนียได้เข้าประจำการในโคโซโวโดยปราศจากการปรึกษากับผู้นำชาติตะวันตก กองกำลังรัสเซียกับกองกำลังพันธมิตรเพื่อดูแลพื้นที่รอบสนามบินในเมืองพริชทีนา³⁸

เมื่อวันที่ 17 มิถุนายน ค.ศ. 1999 กองกำลังโคโซโวประมาณ 15,000 นาย จาก 48,000 ของทั้งหมด ได้เข้าประจำการในโคโซโวเพื่อควบคุมพื้นที่ที่กองกำลังยูโกสลาฟถอนกองกำลังออกไป มีการเจรจาหรือเพื่อพยายามแก้ไขบทบาทของกองกำลังรักษาสันติภาพของรัสเซียในกองกำลังโคโซโวและแผนการลดทหารของกองกำลังปลดปล่อยโคโซโว (KLA) มีรายงานว่ากองกำลัง KLA และ ชาวท้องถิ่นเชื้อสายแอลเบเนียได้ย้ายเข้าไปในเขตที่กองกำลังยูโกสลาฟถอนออก

³⁷ The United Nations, United Nations Security Council Resolution 1244, adopted June 10, 1999.

³⁸ Tim Young and Paul Bowers, *Kosovo: KFOR and Reconstruction*. Research paper 99/96 18 June 1999 (London: Economic policy & statistics section House of commons library, 1999) p.9.

นอกจากนี้การย้ายถิ่นฐานของประชากรจำนวนมากได้เกิดขึ้นในพื้นที่ของชาวเซิร์บที่หลบหนีเพราะกลัวการแก้แค้นจากฝ่าย KLA ส่วนชาวแอลเบเนียจำนวนหลายหมื่นคนได้เริ่มเดินทางกลับบ้าน แม้จะมีการเตือนจากหน่วยงานช่วยเหลือนานาชาติถึงอันตรายของกับดัก, กับระเบิด และปืนใหญ่ที่ไม่ระเบิด มีความกลัวว่าการทำลายบ้านและสาธารณูปโภคในโคโซโวสามารถนำไปสู่การเกิดวิกฤติทางมนุษยธรรมขึ้นมาใหม่³⁹

หน่วยงานนานาชาติได้เริ่มต้นเพียงการกำหนดทางการเงินของความขัดแย้ง ไม่เพียงแต่ในความเสียหายของทรัพย์สิน แต่หมายถึงผลกระทบทางเศรษฐกิจต่อประเทศในภูมิภาค สำหรับระยะยาว ประชาคมระหว่างประเทศได้เสนอข้อตกลงเสถียรภาพ (stability pact) เพื่อส่งเสริมประชาธิปไตย การฟื้นฟูเศรษฐกิจ และ ความร่วมมือในภูมิภาค

³⁹ Ibid, p 11.